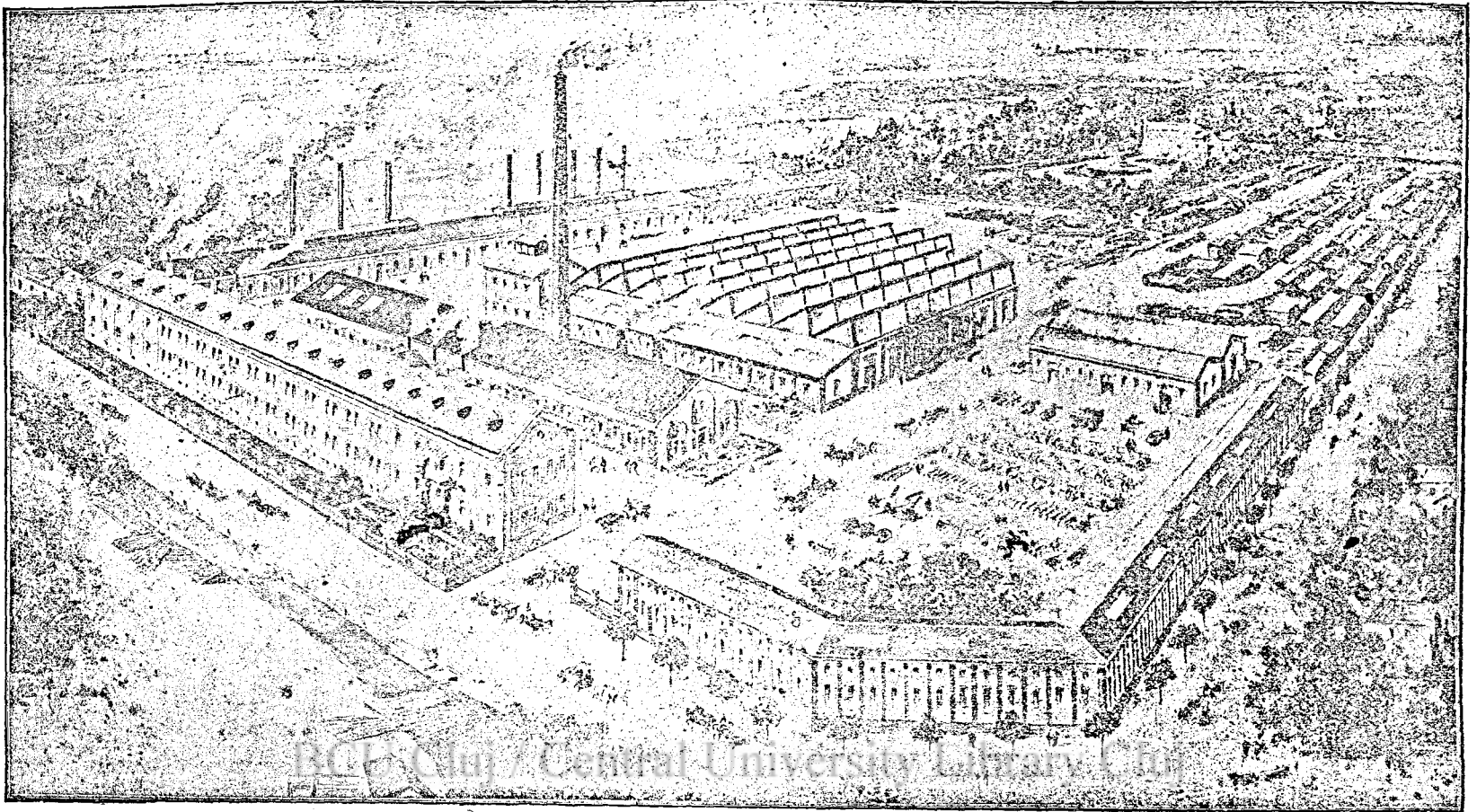

ERDÉLYI GAZDA

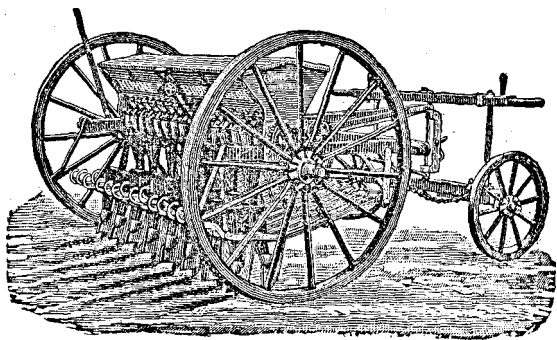

KÜHNE E. hazánk legrégebbi gazdasági gépgyára **MOSONBAN.** Alakult 1856.

772

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a.

Legjobb anyagból s elismert gondos kivitelben szállit:

különféle (szerkezetü, egy-, két- és többvasu

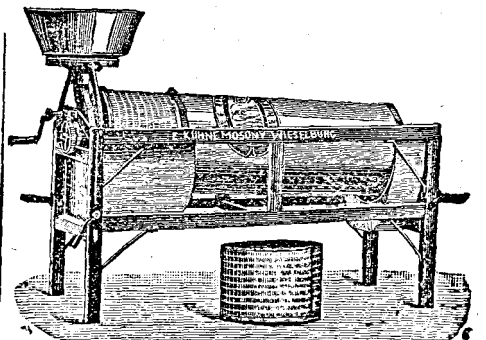
ekéket

és ezekhez szükséges pótrészeket.

Szántóföld- és rét-boronákat,

hengereket

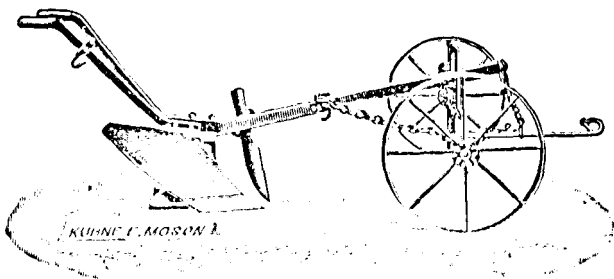
és egyéb talajművelő eszközöket többféle szerkezetben.

„Mosoni Drill“ tolókerekes és „Hungaria Drill“ merítőkorongos, bevált sorvetőgépeket, szórvetető- és műtrágyaszóró-gépeket, járgányokat, cséplőgépeket járgány- és kézi-hajtásra, gabonatisztító- és szelelőrostákat, Pernollet- és Mayer-rendszerű konkolyválasztó-gépeket különféle nagyságban, szecs kavágókat, répvágókat, kukoriczamorzsolókat kézi- és erőműhajtásra, darálókat, takarmányfüllesztőket.

Teljes
takarmánykamara berendezések
több évi tapasztalatok alapján.

Részletes árjegyzék
kivánatra szívesen küldetik.

Osborne-féle eredeti amerikai
aratógépek,
fűkaszálók
és rugós-fogas boronák.

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi függetlenségeért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetik közcélu akcióinál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg a többi lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak: 24 korona.

félévre „ 12 „

negyedévre „ 6 „

egy hónapra „ 2 „

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának
Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF, ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ

Kérjük a negyedévi előfizetések beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az erdélyrészi gazdatiszti egyesület alakuló közgyűlése.	69
A kolozsvári vásárvám.	69
Okszerűbb gazdálkodást. I. <i>Br. Kemény József.</i>	71
Gazdasági oktatás a tanítóképzőkön. <i>Csármas Bálint.</i>	
A trágyakezelésről. II. <i>Várady Géza.</i>	73
A bab hajtása. <i>Csérer Gyula.</i>	74
Tárca:	
A mindennapi kenyérért. <i>Sienkiewicz Henrik.</i> (2)	70
Vegyes közlemények	75
Hirdetések	

Jobb és

megbízhatóbb

magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a
minők

28 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedésében

BUDAPESTEN

kaphatók.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület alakuló közgyűlése.

Mire mégegyszer lenyugszik a nap, az erdélyrészi gazdatiszteknek meg lesz alakítva egyesületük. Nem külső kényszer, nem sok rábeszélés és nehéz kapacitálás, nem csillogó ígéretek: a közszükségnek spontán megnyilvánuló átérzése termékenyítette meg az eszmét s a meleg érdeklődésben, buzgó tevékenységben fogant meg az.

És meg lesz hazarészünk gazdatisztheinek egyesülete. Érdekeinek képviselője. Ügyeiknek védelmezője. Erkölcsi támogatójuk. Anyagi segítőjük. A nagy-enyedi nagy nap — hisszük — a gazdatisztek légiójával, a földbirtokosok közreműködésével győzelemmel fogja kivívni azt a harcot, mely az egyén boldogulásával a közügyét viszi majd előre.

Az általános érdeklődésnek és a földművelésügyi miniszter minden, a mezőgazdaság ügyét támogató buzgó támogatásának kifejezője az a leirat, melyet az E. G. E.-hez intézett:

„A t. egyesületnek folyó évi január hó 28-án 74 szám alatt kelt felterjesztéséből érdeklődéssel vettem tudomást arról, hogy a t. egyesület az erdélyrészi gazdatisztek egyesületét megalkotni szándékozik.

Értesitem a t. egyesületet, hogy a folyó hó 9-én tartandó alakuló közgyűlésre a vezetésem alatt álló ministerium részéről dr. Fáy Gyula ministeri titkárt küldöttem ki.

Kelt Budapesten, 1902. évi február hó 4-én.

Darányi.“

Az alakuló közgyűlésre az *Erdélyi Gazdasági Egylet* múlt hó 29-én tartott választmányi ülésén képviseltetésére a következő tagjait küldte ki;

Báró Jósika Gábort, az E. G. E. alelnökét, Lészai Ferenc, báró Bornemissza Elemér, Albert Dénes, Tulogy Samu, gr.

Teleki Árvéd, br. Bánffy Kázmér, Miksa Elek, Benkő Mihály, Vinczenty Miksa, Vinczenty Károly egyleti tagokat, Tokaji László egyli. titkárt és Éber Ernő egyli. s. titkárt.

*

Az alsó-fehérmegyei gazdasági egyli. képviselőjében jelen lesznek:

Zeyk Dániel főispán egyli. elnök, Székelyhidví Viktor, egyli. titkár, Tóth Miklós, dr. Varró László, Szász József, Szalánczy Lőrinc, gróf Bethlen Sándor, dr. Szaniszló Albert, Dezső Zsigmond, Zeyk Kálmán, Gáspár János, dr. Vinkler Albert.

*

Hogy a gazdatiszti egyesület nemcsak a gazdatiszteknek lesz mindenkor nyitott mentsvára, hanem hogy a birtokososztály által is nagybecsült szervezet lesz, annak bizonyítéka, hogy a még meg sem alakult egyesületbe már is több gazdatiszt jelentette be belépését, máris több birtokos helyezte kilátásba alapító tagnak való belépését.

Az erdélyrészi gazdatiszti egyesület vivat, crescat, floreat!

A kolozsvári vásárvám.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Kolozsvár város új vásárvám szabályzatának egyes sérelmes intézkedései tárgyában a következő kérést adta be a nevezett város tanácsához:

Tekintetes Városi Tanács!

Alólirott erdélyi gazdasági egyli. Kolozsvár sz. kir. városnak a folyó év első napján életbe lépett „vásárvám“ szabályzata tárgyában, illetve annak részben való módosítása céljából, a következő kérést terjeszti a Tekintetes Városi Tanács és Városi Közgyűlés elé.

Az idézett szabályzatnak A) alatti I. Fejezete (Gyalogosok által, vagy egy nyerges lovon, öszvéren, számaron hozandó árucikkért) és 14. pontja alatt a tej minden literére 1 fillér vám van vetve.

Ugyanezen szakasz II. Fejezetének (Szekeken behozandó árucikkért) 32. pontja szerint, a hova a tej is, mint minden ott meg nem nevezett árucikk, tartozik, egy szekér áruért 30 fillér vám fizetendő.

Ugyanazon A) alatti szakasz III. Feje-

*Segy megbízhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. alkotmányutca 31.*

zete (Vasúton hozott és onnan fuvaron a városba szállított árukért) 37. pontjának világos értelme szerint pedig a vasúton behozott tej épen teljesen vámmentes, mert ezen kitél: „... valamint mindazon árukért, melyek az I. és II. fejezetben föl nem soroltattak...“ azon szakasz vámja alól kivesz minden oly cikket, amely a III. fejezetben megnevezve nincs, de az I. és II. fejezetben felsoroltatott s így az I.-ben felsorolt tejet is. Ezt másképp értelmezni nem lehet!

A két elől említett fejezetnek a teje vonatkozó vámdíjtételei, illetve azoknak a gyakorlatban való alkalmazása, valamint az előző idők vámdíj szabályzata azon intézkedésének, mely szerint a városi vám átalány összegben is fizethető volt, megszüntetése — a kolozsvári városi és környékbeli tejtermeléssel foglalkozó és legnagyobb részben városi adót is fizető gazdaközönségnek érdekeire nézve a legsúlyosabb mértékben sérelmes, a mint azt az alábbiakban ki is fogjuk mutatni:

a) Sérelmes, mert: Nem egyöntetű. Kimutattuk ugyanis, hogy míg a gyalog, vagy egy lovon szállított tej literre 1 fillér vám alá esik, addig a szekéren behozott tejért *szekereként* 30 fillér vám jár (egy szekérre 4—600 liter is elfér), a vasúton szállított tej pláne — a szabály szerint — teljesen vámmentes.

b) A gyakorlatban való alkalmazás a szabállyal merőben ellenkező módon történik, amennyiben minden behozott tejért, akár gyalog, akár szekéren vagy vasúton is történjék a szállítás — a város január elseje óta a literenként 1 filléres vámot szedi. Tehát a tarifa szerinti, megkülönböztetett vámtételek legmagasabbikát.

c) Az illető szabályzat világosan mondja, hogy ez a vám: „vásárvám“ és mégis szedik kivétel nélkül minden behozott tej után,

még akkor is, ha az direkt a fogyasztókhoz, vagy épen saját fogyasztásra szállítatik és vásárra egyáltalán soha nem is kerül.

Igy a vámtétel tulajdonképpen inkább fogyasztási adó, a mely a legnélkülözhetetlenebb élelmi cikket sújtja.

d) Sérelmes, mert a literenként 1 fillér vám a teje minden körülmények között magas és azt sem nagy, sem kis termelő el nem bírja. Hisz a tejnek literre bruttó 6—6½ krajcárt, illetve 12—13 fillért hoz a gazdának, holott az előállítás költsége, főképp városon és városok mellett, literenként 9 fillérenél kisebb alig lehet. Ilyenformán az 1 filléres vám a gazda tisztajövedelmének 25—33%-át emésztí fel, a mi a lehető legmagasabb megadóztatás, melyhez hasonló többet nem ismerünk s mely a tejtermelésnek rohamos és a fogyasztókra végtelenül káros csökkenését okvetlenül maga után fogja vonni.

e) Összehasonlítva egyes más behozatali cikkek vámjával a tejet, a következő aránytalanságok tűnnek ki:

A tej literéért 12—13 fillér értékért	1 fill.
Egy ludért, pulykáért, 3—6 K.	2 „
Egy kiló sajtért 50—80 fillér	1 „
Egy kiló vajért 1—2 korona	2 „
10 drb tojásért 50—80 fillér	1 „
1 mm. szalonnáért 100—120 K.	50 „és
1 zsák gabonáért 8—16 korona	6 „

vámot szed a város. Nyilvánvaló tehát, hogy a tej vámja mindezen cikkek vámjainál 4—16 szorososan magasabb.

f) Összehasonlítva más városok vámjával a Kolozsvárt tényleg szedett tej-vámot, a következő arányt kapjuk:

Kolozsvárt fizetnek 1 liter tejért	1 fill.
Budapesten vasúton vagy hajón behozott 1 liter tejért	0.16 „

Budapesten szekéren behozott

1 liter tejért . . . 0.1—0.2 fill.
Nagyváradon fizetnek 1 liter tejért 0.28 „

Tehát Kolozsvár a behozott teje négy-szer akkora vámot vet, mint Nagyvárad és 6—10 szer akkora mint Budapest!

g) Sérelmes az átalány összegben való nem fizethetés azért, mert a naponta pár száz liter mennyiséget szállító termelők a naponta és szállításonként történő számbavétel miatt idővesztésnek és egyéb vexaturáknak vannak kitéve.

Mindezek alapján tisztelet felkérjük a Tekintetes Városi Tanácsot, hogy:

1. Tekintettel a felhozott indokokra, Kolozsvár város vásárvám szabályzatának a teje vonatkozó rendelkezéseit a Nagyméltóságú Belügyminiszter urhoz intézendő felterjesztés útján olyképen változtassa meg, hogy a tej literét 0.1 fillérenél magasabb vám ne terhelje, bármely uton és módon hozatik is be a városba. Ez úgy volna keresztül vihető, hogyha minden megkezdett 10 liter tej után szedtetnék 1 fillér vám (a kisebb, 10 literen alóli behozókat, a kik ugyis magasabban értékesítik áruikat, mint a nagyok: a magasabb vám ugyis kevésbé érinti, vagy pedig apró bárcák útján szedtetnék be a tized filléreket kitevő vám.

Az átalány összegben való fizethetés legalább a teje különös tekintettel a városi adót is fizető termelőkre — visszaszállítandó.

Kolozsvárt, 1902. január 29-én tartott választmányi ülésből.

Kiváló tisztelettel:

Szabó József, **Tokaji László,**
erd. gazd. egyl. elnök. erd. gazd. egyl. titkár.

TÁRGA.

A mindennapi kenyérért.

Irta: *Sienkiewicz Henrik.*

(2.)

I. FEJEZET.

As Óceánon.

Könny lopódzott a lánynak szemébe és mindaketten eltűnődtek és a házára gondoltak. Az öreg Toporek igyekezett önmaga előtt tisztázni, hogy miért utazik most Amerikába és hogy miként történt minden. Miként? — Nos, egy félévvel ezelőtt — nyár volt akkor — tehenét másnak a heréféldjén tilosban találták és behajtották. A föld tulajdonosa három rubel kártérítést követelt. Vavson nem akarta megfizetni. Törvény elé mentek. Az ítélet később s a károsult gazda most már nemcsak a tehenéért követelt kárpótlást, hanem annak tartási költségét is, mely napról napra növekedett. Vavson még mindig nem akart fizetni: sajnálta a pénzt. Elég pénzébe került már a pör és a dolog még mindig húzódtott. A költségek pedig nőttek nőttek. . . . Végre megjött az ítélet és Vavson elvesztette a pört. Isten tudja mennyit kellett volna a tehenéért fizetnie. Miután azonban nem volt annyi pénze, elvették a lovát is és végül őt még be is zárták ellenszegülés miatt. A szerencsétlen Toporek fájdalmában vonaglott, mint a kigyó: mert aratás ideje volt éppen, a mikor a munkáskézre és az igára olyan nagy szükség

van a mezőn. . . . Így aztán elmulasztotta a gabona behordásának idejét, majd megeredt az eső és esett szakadatlanul, míg minden elpusztult. . . . Ekkor aztán eltűnődött a dolog fölött: „Lám öreg! E miatt a kis kár miatt, amit a más lóherésében okoztál, most minden ingó-bingó tönkremegy. Elvesztettél egy csomó pénzt, jószágodat, és kárba vészett egy évi munka gyümölcse! — Mit csinálj most szerencsétlen flótás? Te és a gyermeked? Beleharaphatsz a föld rögébe, vagy házról-házra járhatasz kenyeret koldulni.

Borzasztó kétségbeesés fogta el. Hiszen eddig tehetős parasztgazda volt. A kinél minden olyan szépen ment. . . .

Elkezdett inni. Megösmékedett a korcsmában egy némettel, a ki az alatt az ürügy alatt, hogy kendert vásárol, valóságban Amerikába csalogatta át az embereket. Hihetetlen dolgokat beszélt el erről a meseországról Toporeknek is. Igérte, hogy odaát ingyen sokkal több földet kaphat, mint egész Lipince határa. Erdőt, rétet ígért neki, hogy a parasztnak ragyogott a szeme a gyönyörűségtől. Még hit és kétség között ingadozott, de a kocsmabérlő is a német pártjára állt és azt mondta, hogy a kormány mindenkinek annyi földet ad ott, a mennyit csak kíván. A bérlő vejtől tudja ezt. . . . És a német még pénzt is mutatott; ó, annyi pénzt amennyit nemcsak egy paraszt, de még a földbirtokos szeme sem látott soha. Addig beszéltek szegény fejének, míg végre beadta a derekát. Hiszen olyan

kárt szenvedett, amiből egy bérest is tarthatott volna. Mire várhatott volna még? Talán csakugyan koldusbottal a kezében odaálljon a templomajtó elé és énekelje: „Mennyei, szentséges — királynő!“ — Nem, ebből semmi se lesz, biztatta magát és belecsapott a német tenyerébe. Őszig azután eladta mindenét, magával vitte a lányát — és így utazott most Amerika felé.

Az utazás azonban nem egészen olyan jó volt, mint amilyennek ő remélte. Hamburgban sok pénzüket elszedték és itt a hajón sokadmagukkal belezsufolták őket a fődélközbe. A hajó himbálása és a tenger végtelensége félelemmel és irtózással töltötte el őket. Senki sem értette meg őket és ők sem értettek senkit. Ugy bántak velük, mint élettelen tárgyakkal. Ide-oda rugdosták őket, mint az országúton heverő követ és utitársaik tréfát űztek belőlük. Délebednél, mikor edényeikkel mindnyájan az ételkiosztó szakácshoz tódultak, őket mindig egészen hátraszorították, úgy hogy nem egyszer éhen maradtak. Nyomorúságos volt itt a hajón. Idegenül és elhagyatottnak érezték magukat. Isten oltalmán kívül nem számíthattak itt más segítségre. Az öreg igyekezett a lány előtt bátornak látszani, félreapta fején a sapkát, megmutogatott Marisának mindent, ami fölött csudálkozni lehetett, ő maga is sok mindent megbámult. de bízni nem volt képes mindebben. Néha irtózatossá félelem fogta el: félt, hogy ezek a „pogányok“ — ahogy utitársait nevezte — őt

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátjás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

Okszerűbb gazdálkodást!

Irtá: Br. Kemény József.

Nem rózsás a gazda sorsa, ezen szokás a cikkeket kezdeni, s bizony nagyon jogosan; az élet mind magasabb s magasabb igényeket követel, adó, rovatal s más lehetetlennél lehetlenebb címeken kicsikart terhek folyton emelkednek, s e mellett az árak hanyatlanak s az átlagtermések apadnak. Az adók már tarthatatlanok az igaz, sok pénz kell az államnak ide is oda is; drága luxus építkezésekre, ágyukra, hajókra, katonákra, sok más ily inproductív dolgokra; jut a gazdasági dolgokra is, de lehetőleg kevés. Igaz, hogy pluszal végződnek az állami zárszámadások, már annak a ki hiszi, halad az ország elméletben és buzgó hivatalnokok íróasztalánál, a ki akar látni, az látja is, hogy haladunk még pedig rohamosan — a pusztulás felé. S majd építünk díszes nagy mauzoleumot az elpusztult magyar birtokosok emlékére. Biztatnak adóreformmal, börszereformmal, s talán fognak is ezek segíteni valamit az állapotokon, de ez csak remény. Talán majd ha öntudatra ébrednek a gazdák s tömörülve nem aláztatosan kérik, hanem követelik azt, mire államfenntartó hivatásuknál fogva joguk van, akkor talán jobb napok következnek.

De addig is élni kell, szakítani kell a régi gazdálkodási rendszerrel, többet s jobbat kell produkálni. Nem haladunk a korral, ez legnagyobb hibánk! Legtöbb helyt még ma is három nyomásos gazdálkodás foly, mi pedig a legtöbb helyt ma már nem indokolt, s nem veszik figyelembe a gazdák, hogy mekkora területek maradnak évente ugarnak, s vég eredményben oly minimalis hasznot hajtanak, hogy ez annyi mint semmi. Erre sokan azt az ellenvetést fogják tenni, hogyha nincsen

ugar, hol eljen a juh? Nézetem szerint ezen lehet segíteni és pedig nem is oly nehezen, ha magunk előtt tartjuk azt az igazságot, hogy a tarlólegelő a legdrágább legelő. Másik ellenvetés, hogy nem lehet minden évben az összes szántókat művelni, mivel az igás erő nem bírja, szaporítani meg nem lehet, mivel még a meglevő marhákat is csak szalmán lehet kiteleltetni. Éppen ez igás erő kérdés a legtöbb gazdaság Achilles sarka s talajművelésünk hibás és részben okszerűtlen volta ennek következménye.

Nézetem szerint a legtöbb gazdaságban nem is kell az igás erőt szaporítani, csak a már meglevőt jól tartani. Másodszor pedig, ha okszerű váltogazdaságot folytatunk a három nyomásos helyett, úgy takarmányt is természetünk annyit, a mennyire szükségünk van. Az az ellenvetés is gyakori, hogy ha nem hagyunk ugart, nem tudjuk a földet trágyázni. Ez igaz, de ha okszerű forgón termelünk takarmányt, úgy lesz szénánk sokkal több, tarthatunk marhát sokkal többet, ezek produkálnak trágyát jobbat és többet s trágyázhatunk nagyobb területet. Okszerű forgóval földünket se rontjuk, mivel ott vannak a here, borsó stb. melyekkel javíthatjuk azokat.

Nézetem szerint igen sok az ugar. Ezen változtatni lehet és kell is. Mivel nagy rubrika, hogy egész szántóterületünk terem-e vagy csak kétharmada. Ezt bizonyítani nem nehéz.

Tegyük fel, hogy egy gazdaságnak 150 k. h. szántója van s ezt három nyomásos rendszerben kezelik. Ennek a 150 k. holdnak terem évente $\frac{2}{3}$ tehát 100 k. h. Takarmány persze kevés. Nyáron termelnek ugyan csalámádét, lehetőleg nem sokat, ezen él az igás marha, vagy mi kivált a mezőségen divat, kicsapják az igás ökröt a gyenge legelőre s

él ott úgy, ahogy tud. Télen a mi kevés széna van, kell parádés lónak, tehénnek, jut ugyan az ökörnek is vasár- és ünnepnapokon, különben eszik szalmát, kórét, produkál trágyát keveset és rosszat és azt is kezelik rosszul, s az eredmény tavaszszal, mikor szántani kell, az, hogy négy ökör kell ott, hol tulajdonképpen két ökör is elég. Sokan azt fogják mondani, hogy tulzok, de vegye csak valaki magának a fáradságot és nézzen körül, s látni fogja, hogy nemcsak kis- és közép birtokosoknál van ez így, hanem sok nagy gazdaságban is.

Hanem meg van az a nemzeti rossz szokásunk, hogy még saját magunk előtt is resteljük ezt bevallani. Hát még más, pláne idegen előtt. Milyen gondosan leplezzük rossz gazdasági állapotainkat, ha tanulmányozás céljából bevetődik egy külföldi, meghordozzuk azt Mezőhegyesen, megmutatunk neki egy pár nagy minta uradalmat, jól tartjuk, etetjük, itatjuk, s azután az haza menve, rózsás színekben festi le gazdasági állapotainkat; pedig ha tudná . . . !

De visszatérve tárgyunkra; a rosszul tartott igával a szántóknak csak egy része szántatik meg, a többi marad ugarnak, s tengeti rajta életét a juh. S az a szántás is milyen! Igen sok helyt őszszel hármás ekébe befognak 8 ökröt s ugarolnak(?) vele, hogy és milyen mélyen, azt mindenki elképzelheti. Ezen az állapoton javítani kell, s egy kis jóakarattal s utánnézéssel nem is oly nehéz. Ne higgye senki, hogy valami nagyszerű világ boldogító recepttel állok elé, nem, csak ráakarak mutatni arra, hogy ha nem akarunk végleg elpusztulni, okszerűbb, modernebb irányban kell gazdálkodnunk.

Ha a már felhozott 150 holdas szántót alakítjuk át váltogazdaságra, úgy az 50 hold

és gyermekét a vízbe fogják dobni, talán kényszeríteni fogják hitét hagyni, vagy talán éppen valamit aláírni — szerződést az eleven ördöggel magával!

Már maga ez a hajó is, amely nappal és éjjel egyfolytában rohant előre a végtelen tengeren, mely remegett és üvöltött és a vizen tajtékot ütve tört előre, mely félelmesen lélegzett, mint egy szörnyű sárkány és éjjel ragyogó tűzzikrákat bocsájtott ki magából — ez a hajó gyanus, tisztátalan, szinte pokoli erőként tünt föl az öreg képzeletében. Gyermekes aggodalmak, melyeket persze nem akart önmagának bevallani, szoritották össze a szívet. Mert csakugyan: — ez a lengyel paraszt, a hazai rögtől elszakadva, valóban olyan volt, mint a védtelen gyermek, aki senkit sem látott maga fölött, csak az Istent. Mindemellett még csak nem is volt képes megérteni mindazt, amit maga körül látott. Nem csuda tehát, hogy a mint most a kötélcsomón ült, szegény feje a gond, félelem és bizonytalanság nehéz súlya alatt mélyen lekonyult. A hüvös szellő, mely a tenger felől lengedezett, fülébe mintha egyre csak azt dúdolta volna: „Lipince! Lipince! . . .” És máskor megint úgy rémlett neki, mintha pásztorfurulyák fújnák fülébe a hazai nótákat. A nap a magasból levetett rá, mintha kérdezte volna: „Hogy vagy, Vavson? Én Lipincében voltam” . . . De a csavar mind erősebben túrta fel a vizet és a kormos kürtő mind gyorsabban és erősebben fújta ki a füstöt — mint két gonosz szellem, melyek egyre messzebb,

mindig messzebb ragadták őt el Lipincéjétől.

Marisa mögött azonban egész más gondolatok és visszaemlékezések úsztak; úsztak utána, mint a habbal borított viziút, keringtek körül, mint a sirályok a hajó fölött. Arra gondolt éppen, mikor azon az őszön, késő este, közvetlen elutazásuk előtt kiment a kútból vizet húzni. Azt a szép nótát énekelte akkor: „Pataknál állnak ketten . . .” — és egyszerre úgy elszorult a szíve, olyan borzasztóan elszorult, mint a fecskének, mely távozta előtt panaszos, bánatos hangon csiripel . . . Ekkor a sötétségbe borult erdőből hosszan nyújtott hang hallatszott ki. Jaskó kocsis volt az, aki jelezte a leánynak, hogy nemsokára vissza jön az itatástól. Es csakugyan: alig telt el egy perc és a leány már hallotta, amint Jaskó feléje üget Leugrott a lóról, megrázta kenderzőke üstökét — és amit akkor mondott, az fülében csengett most a lánynak, mint egy részegítő dallam. Behunyta szemét és olyan érzése volt, mintha kedvese remegő szavait most újra hallaná:

„Ha apád megbicsakolja magát, én is visszaadom uraságomnak a foglalót, eladom mindenemet és én is Amerikába megyek . . . Marisa, édes Marisám — beszélt Jaskó — a hol te vagy, oda akarok én is repülni a szél szárnyain . . . Köröszőlűl úszom a vizet, minden országúton végigfutok és meg foglak találni téged — te egyetlenem, te! . . . Vagy élhetnék talán, nélküled? A merre te fordulsz, arra fordulok én is, — ami veled történik, az

történjek velem is. Életben és halálban együtt maradunk! . . . És amint ezt itt a kútnál ígertem, úgy hagyjon el engemet az Uristen, ha valaha elhagylak téged, Marisám, egyetlenem!”

És mikor most a lány visszaidézte emlékezetébe ezeket a szavakat, világosan föltűnt előtte az a kút és a fényes telehold, mely az erdő fölött lebegett és Jaskója is, mintha csak itt állna most is előtte. Ez a visszaemlékezés megkönnyítette szívet, vigaszt és bátorságot öntött belé. Jaskó talpraesett, kemény fickó, elhihette hát a lány, hogy meg fogja tenni, a mit ígért. Ő csak azt kívánta, bárcsak itt lenne most ő is vele és együtt hallgatnák a tenger zúgását! Ő vele kellemesebb, vidámabb dolog lenne az utazás is, mert ő nem félt senkitől és mindenütt tudott magán segíteni . . . Mit csinálhat ő most Lipincében? Most, mikor az első hó már nyilván leesett . . . Az erdőbe ment vajjon a székerével, fát vágni? A lovakkal foglalatostkodott? Vagy szánnal küldték el valahova? . . . Hol lehet most ő, szíve legkedvesebbje? . . . Maga előtt látta szülőfaluját, olyannak, mint a milyen volt: az úton a csikorgó havat, a lenyugvó napot, amint a lombtalan fák sötét ágai között tündöklött, a varjuk seregét, amint károgova húzódtak az erdőből a faluba, a kéményekből égnek szálló füstoszlopokat, a kúton befagyott vödört és a távolban az erdőt hóval borítva és a lemenő nap sugarával bearanyozva . . .

(Folytatjuk.)

A Zalahtnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és mütrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű mütrágyáit

a t. c. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legelőszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szm.

(502.)

ugar helyett takarmány növényeket termelünk; s termelünk az 50 hold őszi s 50 hold tavaszi mellett még 25 hold herét és 25 hold zabos bükkönyt vagy más takarmányt. Szemmel látható, hogy a gazdaság jövedelme növekedni fog, s bárki utánna is számíthat. Számításokat nem közlök azon egyszerű oknál fogva, mivel ezek a helyi viszonyoktól függenek; de hogy mennyire képes emelni egy okszerű forgó a gazdaság jövedelmét, azt kimutatja Hensch tanár új kiadása üzemtanában. — Forgó mintát se közlök, mivel ilyen forgó mintákkal már sok gazda megjárta, de nem közlök azon oknál fogva sem, mert a viszonyainak legmegfelelőbb forgót minden gazda könnyen összeállíthatja. Szem előtt tartva, hogy friss trágyába leginkább takarmány való, mivel ez hálálja meg leginkább a friss trágyát. A másik növény, mely hálás a friss trágya iránt, a tenyéri. Lóhere után minden igen jó helyet talál de kivált az őszi buza. Figyelemmel kell a forgó szerkesztésénél arra is lenni, hogy a lóhere csak 6 év múlva jöhet ismét ugyanazon helyre. Ezek közzé kell a szalmásokat elhelyezni.

A forgó berendezésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy minden növény oly elhelyezést kapjon, hogy idő legyen alája a talajt elkészíteni, s figyelni arra, hogy hasonló igényű növények lehető távol essenek egymástól. Vagy legalább arra kéne a három nyomásos gazdáknak magokat rászáni, hogy fekete ugar helyett félugart tartsanak, s azt egy takarmány növényvel péld. biborherével vessék be. Egyáltalában ezt a herét nem méltatják kellőleg. Ezt vetve takarmányunkat szaporítjuk és miután ez a here május folyamán, sőt még korábban is lekerül, igen jó elhelyezést nyer utánna a buza. Sokan a fekete ugar talajjavító hatást tulajdonítanak; ezt az újabb kutatások tagadják; a fekete ugar tényleg nem gazdagítja a talajt, hanem miután kevesebbet termelünk, trágya szükségletünk apad csak. Sokan más tülzásba esnek s a hereféléknek tulajdonítanak túl nagy talajjavító hatást. Miután minden növény a talajból veszi táplálékát, föltétlen talajjavító növény nincsen, hanem a herefélék a talajmélyebb rétegeiből veszik a táplálékot s így a feltalajt kimélik s képesek a levegő nitrogénjét felhasználni, mi által a talaj nitrogén tartalmát kimélik. Végeredményben arra jövünk, hogy a váltógazdaság több és biztosabb hasznot nyújt, mint a három nyomású, s nem lehet eléggé tanácsolni; hogy szakítsunk végre a fekete ugar tartással, s lépünk azon gazdálkodási utra, mely a modern igényeknek megfelelő, a mi nem más, mint az okszerűen felállított váltógazdaság. A helyes vetés forgó nemcsak hogy nagyobb s biztosabb jövedelmet nyújt, hanem kiméli is a talajt és pedig minél eitérőbb igényű növényeket termelünk, annál inkább.

Azt az ellenvetést teszik sokan, hogy kell fekete ugar, mivel ha ez nincsen, nem lehet juhok tartani. Ez baj, de nem oly nagy, mint sokan kizsik. A legtöbb gazdaságban vannak oldalok, földek, melyeket szántanak ugyan, de aratni lehető keveset aratnak róla; az ilyen oldalokat kell jól összeállított fűkeverékekkel legelőnek átalakítani, s ott biztosan jobban fognak a juhok élni, mint az ugaron. S ezen helyek is többet fognak jövedelmezni, mint az előtt. Lehet, hogy az így alakított legelőknél más állat is jó legelőt talál, ez esetben számítás dolga, hogy mi előnyösebb, a juh tartás-e, vagy a marha tartás, de mereven ragaszkodni a régihez csak azért mert régi, a gazdaságban nagyon megboszulja magát.

A három nyomásos gazdálkodás mellett azt is szokás felhozni, hogy ez szükséges azért, mivel nem elég az iga, szaporítani pedig az örökös takarmány szűke miatt nem lehet. Hogy okszerű gazdálkodást folytathassunk, hogy földjeinkről nagy átlagterméseket vehessünk be, okvetlen szükséges a megfelelő

igás erő, mivel nagy átlagtermésekre csakis akkor számíthatunk, ha a talajt kellő időben s kellőleg megmiveljük. Átlagban minden 100 holdra kell legalább: kötött talajnál 8, közép kötöttnél 6 és könnyű talajnál 4 igás ökr. De ezalatt jó erőben levő, jól tartott ökröt értek. S mit látunk nagyon sok helyen? Azt, hogy oly munkáknál is, hol két ökr ereje elég, négy vagy hat ökröt fognak be és miért? Ennek több oka van. Sok helyt tisztán szokásból, mert derogál a gazdának, de a béresnek is, a két ökrrel való járás. Ez egy rossz szokás, hiúság, mivel szakítani kell, s talán ha belátják az így dolgozó gazdák, hogy káruk van belőle, változtatni is fognak rajta. De lássák be, mert sok kár származik ebből. Ki lehet ezt pénzben is pontosan számítani. Tegyük fel, hogy egy oly gazdaság dolgozik mindent négy ökrrel a mely jól tartja ökreit, tehát bátran dolgozhatnak két ökrrel is, lássuk mi kára származik ebből? Először is majdnem kétszer annyi ökröt tart, mint a mennyi kell, már pedig az igás ökr tartás, többé-kevésbé terü. Mivel kevesebb ökröt tartva, több, nagyobb hasznot hajtó marhát tarthatunk; a helyi viszonyokhoz képest tehenet, tulkot, hizómarhát vagy nevelhetünk borjut. Másodszor legtöbb cseléd az igás ökrökhez kell, harmadszor pedig dacára a sok ökrnek, az ily gazdaság egyenlő körülmények között, lassabban fogja elvégezni munkálatait, mint egy oly gazdaság, mely kettősben dolgozik. Hogy miért, az igen egyszerű. Minden oly munkát, mi erejét nem mulja felül, két ökr gyorsabban és jobban végez, mint négy. Wüst szerint: ha egy pár igás állatnak erő kifejlődését 100-nak vesszük, ekkor két páré nem 200, hanem 160, 3 páré 190, 4 páré 200, vagyis az erővesztés az állatok számával rohamosan nő. Már pedig a legtöbb gazdasági munkát, két ökr el tudja s el kell, hogy végezze, ha kellő erőben van.

Másképpen és rosszabbul áll a dolog oly gazdaságnál, a melyek azért dolgoznak négy ökrrel, mert oly rossz tartásban részesülnek az ökrök, hogy nem bírják a kettősben való munkát. Ily gazdaság, fájdalom, sok van. S ezen gazdaságok érzik leginkább a mai tartatlan állapotokat. Minden munkával elkesnek, keveset s rosszul szántanak s trágyáznak. Ezeknek első sorban takarmányt kell termelni annyit s oly minőségűt, hogy ökreiket oly canditíóba hozzák s tartásuk, a melylyel kettősben mindazon munkákat elvégezhetik, melyek két ökrrel elvégezhetők. Elagendó takarmány csak az által érhető el, ha felhagynak a régi rendszerrel s oly forgót alkalmaznak, melyben kellő terület jut a takarmánynövényeknek. Ahol pedig meg van ugyana a rendes váltó, de a melyben 75—80—100 percenttel szerepelnek a piaci növények, ott annál inkább változtatni kell, mivel az ily forgók, ha kellőleg nem trágyázunk, rabló-gazdaság. Így helyes forgóval az évente szántandó terület redukálható s esetleg a buzának például kisebb terület jut, de a kisebb s jól mivelt területen többet produkálhatunk, mint a nagy s rosszul mivelt. A gyenge igás erő következménye az, hogy az átlagtermések nem elég nagyok, sőt a legtöbb helyt közepesek sem, mert a gyenge igás erő következtében a talaj megmivelése hiányos, sőt sok helyen egészen rossz. Tudva levő dolog, hogy a gazda törekvése az kell legyen, hogy talajában a morzsálékos strukturát előállítsa, a mi csakis jó mély őszi szántással lehetséges. Kevés vidék van hazánkban, hol ne lehessen az őszi szántást, az altalaj miatt 20 cm. szántani. S számos kísérlet kimutatta, hogy ez az a mélység, mely legjobban megfelel. Ily mélységre ugarolt földön bírják ki a növények, mivel az ősszel ily mélységre megszántott talaj jobban conserválja a téli nedvességet, s a mivelt növények gyökereiket a jól megmunkált talajban mélyebben ereszthetik le, miből természetesen következik, hogy több nedvesség lévén a mélyebb talajban, s ez nem száradván annyira ki, jobban is ellent

tudnak állani a szárazságnak. Ez így van s bővebben bizonyítani feleslegesnek is tartom. De mit látunk? Azt, hogy ősszel 10—12 cm. ugarol nagyon sok gazda, pedig ez határozottan nem elég, mi a kis átlagtermésekben bosszulja meg magát. Hogy miért van ez így, annak nézetem szerint több oka van. Igen sok gazda nem akarja a 20 cm-teres őszi szántást használni belátni. Vannak ismét, kik egyszer megpróbálták, s látván azt, hogy a termés nem jobb, hanem gyengébb lett, ismét felhagytak vele és azt mondják, hogy „altalajom olyan, hogy a mélyebb szántást nem alkalmazhatom“. Lehetnek esetek, mikor ez tényleg így van, de a legtöbb esetben más oka is van a nem kielégítő termésnek, 20 cm. szántás dacára. Ugyanis a ki 10 cm. ugarolt eddig, nem ugarolhat egyszerre 20 cm-re, mivel 10 cm. felhozott vad föld igen sok arra, hogy őszől tavaszig beérjen. De hozzunk fel évről-évre csak 3—4 cm. vad földet, s akkor nem lesz okunk panaszra. Fogalom zavarok elkerülése végett megjegyzem, hogy a 20 cm. őszi szántás még nem mélyítő szántás, ez 30—40 cm-re megy, s hatása 5—6 évre terjed, tehát csak ezen időközökben ismétlőd.

Mások ismét nem szántanak elég mélyen, mivel akkora területet akarnak ősszel megszántani, hogy ezt a rendelkezésre álló igás erővel a kellő mélységre elvégezni lehetetlen. Az ilyen gazdaságok vagy szaporítsák igás erejüket, vagy ha ez különböző okokból nem lehetséges, akkor alkalmazzanak oly vetéscsúszót, melyben a terület egy részét több évig maradó takarmány növények foglalják el (here, füves here). Így az ősszel megszántandó terület apad és meglehet a kellő mély szántást adni. Tavasszal készíteni elé tavaszi alá a földet nem megfelelő eljárás, pedig ezt látjuk rendszeren, okvetlen szükséges már ősszel a tavasziak alá kellő mélységre megszántani a talajt, hogy a téli fagy talajjavító és termékenyítő hatását teljes mértékben javunkra fordíthassuk. A szántott talaj nagy felületen érintkezik a levegővel, átfagy s érvényre jut a fagy porhanyító hatása. A fagy az ásvány törmelékekre is bontólag hat, s ezen hatások összesége a talaj fizikai s kémiai összetételét javítja. Hogy az így ősszel kellő mélyen felszántott talaj a nedvességet is jobban conserválja, arról már tettem említést. Nagy előny az is, hogy tavasszal korábban s hamarabb végezhetünk a vetéssel, mi tekintetbe klímánkat, szintén igen megszívelendő dolog.

(Folytatjuk.)

Gazdasági oktatás a tanítóképzőkön.

Régóta hangoztatott igazság, hogy földmivelő állam vagyunk. Hazánk kedvező éghajlati és igen megfelelő domborzati viszonyai, népünk túlnyomó részét kerek 75 százalékát a földmivelésre utalják.

Nemzetünknek ezer évet meghaladó fényes történelme is a mellett tanuskodik, hogy dicső őseink már akkor, midőn e szép országot elfoglalták, a földmiveléssel és állattenyésztéssel jó ismerősök voltak. Hiszen csak ezen körülmény tehetette őket képesekké arra, hogy oly marhát tenyészessenek, a mely elég edzett és bámulatos kitartó volt arra, hogy az új hazát kereső magyarok nehéz társzekereit, az akkori alig járható nehéz útakon Ázsia belsejéből, a Volga partjáról, Európába a Duna és Tisza közére szállítsa, a földmivelésben és állattenyésztésbeni kellő jártasság eredményezhette elődeinknél azt, hogy oly acélos szilaj lóval rendelkeztek, a melylyel kacagányos őseink hadverő serege mint a dörgő vihar száguldott keresztül a vén Európán és „sodorta mint az ár, a ki elébe állt!“

Nemzetünknek, tehát őseinktől örökölt, vele született vérévé vált, faji tulajdonsága a mezei gazdálkodás. Ha a mezei gazdálkodás virágzó, jövedelmező, fellendül az ipar és kereskedelem, magas színvonalra emelkedik a tudomány és a művészet, mélyebb gyökereit

ver a nép szívébe a földi boldogság örök kútforrása a vallásosság és az egy Igaz Istenben vetett hit. Szóval országunk anyagi, szellemi és lelki boldogulásának megingathatatlan erős alapját a virágzó mezei gazdálkodás képezi.

Minden üzlet legyen az ipari, kereskedelmi, vagy gazdasági, állandó és biztos jövődelmet rendes körülmények között csak az esetet hozhat, ha az üzletvezető előnyös egyéni tulajdonságok mellett megfelelő szak tudással is bír. Megmagyarázhatatlan, hogy minden pályára húzamos időn keresztül tanítják az illetőt, mert meg vannak győződve a „szak tudás” szükséges voltáról, csupán a földmívelési pályáról feledkeznek meg, csupán csak erről tételezik fel, hogy ide nem kell szak tudás.

Ha szemügyre vesszük hazánk mezőgazdasági életét, ha bepillantunk nemzetünk zömét képező telkesgazdák üzletvitelére, szomorúan tapasztaljuk, hogy ezek igen csekély kivétellel — még ma is az apáiktól eltanult kezdetleges módon okszerűtlenül művelik földjeiket, nem részesítik gazdasági állataikat a szükséges tenyészfeltételekben, szóval célszerűtlenül gazdálkodnak és nem boldogúgnak. Ennek pedig az az oka, hogy földmivelő népünk gazdasági kiképzetésére évszázadokon át nem fordítottak eléggé gondot, s így a magyar gazda nem bír elég szak tudással.

A magyar törvényhozásnak tehát eldázhatatlan fontos feladata, hogy hazánk életerét képező telkesgazda osztály szakismereteit minden téren fejlessze, s hogy meggyújtsa a világosság fáklyáját nemcsak a felette magasan álló intézetekben, hanem az ő körébe eső alsóbbfokú iskolákban is.

Ezen cél elérésére néhány év óta a földmiv. kormányzat minden lehetőt megtesz arra nézve, hogy a századok mulasztásait a gazdasági oktatás terén helyre pótolja. A gazdasági szakismeretek terjesztése céljából nagy anyagi áldozattal az ország különböző részeiben felsőbb gazdasági tanintézeteket és alsóbb fokú földmives iskolákat tart fenn, népies gazdasági előadásokat szervez s a kis emberek gyermekei és a gazdasági cselédek oktatására „téli tanfolyamokat”, a nép nevelésére hivatott tanítói kar gazdasági kiképzésére pedig a nyári szünidei hónapokban a földm. iskoláknál néptanítói gazdasági tanfolyamokat létesített.

Nem céloim és nem is lehet feladatomb, hogy ezen jóakaratu különböző kormányintézkedések bírálatába bocsájtkozzam. Igénytelen soraimnak csupán csak az a célja, hogy a tanítók és papok gazdasági kiképzéséről mondjak el egyetmást a szerzett és hallott tapasztalatok alapján.

Hazánk derék naptanítói és lelkészi karának túlnyomó része olyan helységeken működik, ahol a nép főfoglalkozása a mezei gazdálkodás. Hogy a hivatása magaslatán álló pap és tanító mily áldásos és átalakító hatással lehet az ő községére, azt mindnyájan tapasztalhattuk. Mi módon lehet tehát a köznépet a gazdasági szakismeretek tárházába legjobban, legbiztosabban bevezetni? Ugy a tanító és papjelöltjeinket, a nép oktató mestereit már a képezdén, illetve a theológián megfelelő gazdasági nevelésben részesítjük s ha velük a mezei gazdálkodás gyakorlati és elméleti ágait már az almamaterben megkedveltetjük. Mert jegyezzük meg azt, hogy gazdasági szak tudásra nemcsak azon közel másfélszáz tanítónak és 20–30 papnak van szüksége, a kik a földmiv. iskolai 4 hetes gazdasági tanfolyamokat végezték, hanem szükséges van mindazon 30 ezer tanítónak és talán ugyanennyi papnak, a kik a nép között működnek és annak légkörében élnek.

A néptanítók és papok jelentékeny részét még ma is földjárandsággal illetik, tehát szükséges saját érdekükből is megtanítani őket arra, miként kell okszerűen úgy gazdálkodni, hogy „két kalász teremjen ott, ahol eddig csak egyet birtunk termelni”. Szükséges, hogy elsajátítsuk velük azokat a gazdasági eljárásokat, a melyeknek szemelőtt tartásával

és alkalmazásával képesek lesznek természetbeni földjárandságukat akképen kultiválni, hogy azok állandóbb, biztosabb és nagyobb jövedelmet szolgáltatassanak, miáltal a maga és családja tisztességes megélhetését is biztosabbá tehetik. Az ilyen tanítók és papok az okszerű gazdálkodás ismereteit, előnyeit szemléltető módon eredményes példaadás által sokkal könnyebben megkedveltethetik — a különben zárkózott természetű konzervatív hajlamu és minden újításoktól idegenkedő földmivelő néppel.

A földmivelő nép gazdasági oktatására hivatott népiskolai tanítóknak, az eddigi 4 hetes gazdasági tanfolyamokon történt gazdasági kiképzését nem tartom elegendőnek. Négy hetet erős, megfeszített munkában eltölteni, közvetlen a tanév bezárása után kissé sok úgy a tanulóra, mint a tanítóra nézve, de igen kevés és igen nehéz arra nézve, hogy oly rövid idő alatt olyan nagy tananyagot, mint a milyen a mezőgazdaság és állattenyésztés, sikeresen elsajátíthassunk. Felületes tanulással és felületes tanítással pedig a nagy célt nem érjük el soha.

Töltse tehát a néptanító a nyári szünidőt teljes nyugalomban, mert ha 10 hónapon át becsületesen munkálkodott, megérdemli a 2-havi pihenést. Fordítsa a kormány ezen tanfolyamok költségeit a tanítóképzők és papnöveldék gazdasági tanszékeire. Ez az én nézetem és ez a véleményem azon 80 igen buzgó és derék néptanító volt tanítványomnakis, a kiket szerencsés lehettem négy tanfolyamon keresztül a gazdasági ismeretekre oktatni.

A legtökéletesebb gazdasági kiképzésben azon kevés néptanítónak lehetne alkalma részesülni, a kik a képezde elvégzése után azon szerencsés helyzetbe kerülnek, hogy a földm. minister által engedélyezett megfelelő ösztöndíjjal két év tartamára valamely földmives iskolához osztatnak be. Ezen intézményeknél alkalma nyílhat az illetőnek arra, hogy magát kellőleg kiképezhesse. De ha ezen szaktanító jelöltek egyes földmives iskoláknál, esetleg olyan foglalkozási körbe kerülnek, a melyekről a „Köztelek” folyó évi 70-ik számában Fülöp József tesz említést, akkor a földmívelési kormányznak ez irányu jó akaratu törekvése és nagy anyagi áldozata nem sok eredményel fog járni. Hogy ez be ne következék, nem lehet eléggé helyeselni a minister urnak azon legközelebről kiadott szigorú rendeletét, a melyben útastja az egyes iskolákat, hogy az oda beosztott szaktanító-jelöltek, a két év tartama alatt a földm. ministerium üdvös intencióinak megfelelő kizárólag gazdasági és kertészeti munkakörben foglalkoztassanak.

Mivel a föld becsületes magyar népének minden gazdálkodásra hivatott gyermeke földmives iskolába vagy gazdasági tanfolyamra nem járhat el, mert sajnos a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok folytán ilyen csak elenyésző csekély számban áll rendelkezésre, a törvényhozás bölcsessége gondoskodott arról, hogy a gazdasági ismeretek minden falusi iskola ismétlési nyövendékeinek taníttassanak. Hogy ezen feladat végzésére alkalmas erőket nyeljünk, gondoskodott a kormány arról is, hogy egyes tanítóképzőknel és papnöveldéknel gazdasági tanszék állíttassék fel, miáltal az illető intézményeknél a gyakorlati és elméleti oktatás iránti komoly érdeklődés és munkás buzgalom felköltessék.

Ha jól tudom az ország különböző részeiben működő tanító- és papnöveldéknel pár év alatt mintegy 20–22 gazdasági tanszék szerveztetett. Tekintve ezen tanszék nagy jelentőségét remélhető, hogy a földmívelési ministerium az összes képzőket ellátja a gazdasági előadókval, mert ezáltal legbiztosabban megvalósíthatja azon nagy arányu és hasznos terveit, melyek a gazdasági ismeretek terjesztése céljából már eléggé ismeretesek.

Mivel az elmélet megfelelő gyakorlat nélkül nem sokat ér, nagyon helyes volna, ha minden gazdasági tanszékkel rendelkező tanító-

képzővel kapcsolatban egy kis mintagazdaság állíttatnék fel, a hol azután a hallgatók az elméleti oktatás szabályait a gyakorlatban keresztülvive láthatnák, mely szemlélet által a tanultakkal sokkal maradandóbbá válnának. Egy célszerűen berendezett, szakszerűen vezetett s a telkes gazda viszonyainak megfelelő 8–12 hold terjedelmű mintagazdaságban történő foglalkozás nemcsak a gazdasági ismeretek biztos elsajátítására vezetné a tanítójelölteket, hanem az időnként szabad levegőn folytatott testi mozgás, a szervezet fejlődésére és edzésére is igen kedvezőleg hatna.

Meg vagyok győződve arról, hogy az esetben, ha ilyen kisebb gazdaságok mintaszerű vezetésére elméletileg és gyakorlatilag is kiképezzük már a képzőkben a tanítót, akkor az ilyen ember a nép közé jutva, a legáldásosabb működést fejthetné ki az okszerű gazdasági ismeretek terjesztése körül. Így azután közvetett úton a nép anyagi boldogulásában és adózőképességének fokozódásában busásan megtérülnének azon beruházási költségek, a melyeket ilyen mintatelepek létesítésébe fektetnénk. És megtakarítaná a kormány azon jelentékeny anyagi áldozatokat, melyeket a 4 hetes és 2 éves tanítói tanfolyamokra fordít.

Miután tehát a nép legalsóbb rétegeinek gazdasági oktatására legalkalmasabb közeg a pap és a tanító, akkor szükséges, hogy a törvényhozás ezeknek gazdasági kiképzése céljából a legmesszebbmenő áldozatokat is meghozza arra nézve, hogy minden ilyen intézményünknel mintagazdasággal kapcsolatos gazdasági tanszék állíttassék fel.

Ha a legtöbb jóakarattal bíró intézőkörök az e tekintetben reájuk váró nagy feladatoknak megfelelően, akkor földmíveléssel foglalkozó népünk ezen második ezredéves állami életünk hajnalán egy boldogabb kor veszi majd kezdetét, a melyben népünk ereje, vagyinosodása oly nagy lesz, mint volt régen, ezelőtt századokkal, mi hogy úgy legyen, azt hiszem ödes mindnyájunknak buzgó törekvéset és forró óhaját képezi. **Czirmes Bálint.**

A trágyakezelésről.

II.

Trágyakezelés a telepen.

A legáltalánosabban elterjedt kezelési mód az, a mely szerint az állatok ürülékét az átnedvesült alomanyaggal együtt az istállókból naponta kihordjuk s a közelben rakásokban u. n. telepekben beraktározzuk. Gazdasági istállóknak az állatok ürülékeinek azonnali eltávolítása nem lévén kivihető, e miatt a trágyatöbbségek ideig az istállóban áll. Mint-hogy már ezen rövid idő alatt is ammoniakot fejleszt, a mely egyfelől befertőzi, egészségtelenné teszi az istálló levegőjét, másfelől pedig a trágyából elszállván, annak értékét csökkenti, épen ezért a kezelést már az istállóban kell megkezdenünk oly irányban, hogy az ammoniak fejlődést megakadályozzuk, jobban mondvá a már fejlődött gázokat megkösük. Elérhetjük ezt különféle anyagok felhíntése által, de mégis legcélszerűebben olyan anyag alkalmazásával, a mely kitűnő gázkötő tulajdonsága mellett maga is trágyaanyagot képez. Ezen célra olcsó áránál fogva is igen alkalmas a gipsz, melyből naponta minden darab marhára $\frac{1}{2}$ kilót számítva s a trágyára elhivatva, a kívánt hatást elérhetjük.

Felteslegesnek tartom itt a trágyatelepek berendezésének részletes tárgyalásába bocsátkozni. Szaklapokban, népies füzetekben unos-untig ismertette volt már s föl kell tennem, hogy egy célszerűen berendezett telep kellékeit minden gazda ismeri. Épen ezért arravonatkozólag csak az alábbiak rövid felemlítésére szoritkozom.

Legyen megfelelő és könnyen hozzáférhető helyen s legyen olyan, hogy a trágyalé se a földbe ne ivódhasson, sem pedig a trágya alul szét ne fojthasson; a fölösleges trágyalé

befogadására legyen kúttal ellátva, melyből a trágya-rakás időközönként megöntözhető legyen. Ezek nagyjában azon kívánalmak, melyeket egy jó telephez fűzünk. Szándékosan nem említettem itt bizonyos mélységre, falazott vagy nem falazott oldalakkal épített trágyagödöröt. És pedig azért nem, mert sokkal célszerűbbnek tartom a trágyát nem gödörben, hanem a földszínen elhelyezni s az ilyen telepet a fölösleges és a trágya alul kiszívargó lé felfogására és kútba vezetésére árokkal körülvenni. Előnyei ennek a következők: Elhordásnál szekérral könnyen hozzáférhető s a szekérra rakás kevesebb munkát igényel. Biztosítva vagyunk az ellen, hogy trágyánk nem fog vízben állani s így nem fog kilúgzódni s a korhadásban visszamaradni. Gödörbe rakásnál a trágyát úgy kell elhelyeznünk, hogy a trágya és a gödör fala között üres tér maradjon, mert ellenesetben a földszin alatti réteghez levegő nem férhet, másfelől pedig a fölösleges lé nem húzódnak be a kútba. Már pedig ez sok munkával jár, ami a gödör nélküli, földszínen elhelyezésnél egészen elesik.

Legyen a trágya-telep ilyen vagy amolyan, földszintes vagy földbe mélyített elhelyezési, egyaránt igen fontos — s ezt nem ajánlhatom eléggé figyelembe, — hogy az istállóból a telepre kihordott trágya azonnal és egyenletesen elterítettessék. Ennek betartása mellett trágyánk egyenletesen helyezkedik, egyenlő tömörségű lesz, a korhadást előidéző tényezők egyenletes hozzájárulása biztosítottatik s így a felbomlás is egyenletes, tökéletes és gyorsabb leend. Ott azonban, a hol az elterítésre gondot egyáltalán nem fordítanak, bekövetkezik az, hogy a trágya tömegében hézagok támadnak, a hol a bomlási tényezők nem fejthetik ki kellően behatásukat s ez által rétegenként vagy foltonként penészesedés áll be, a melyet előidéző gorsóvi élősdigombafélék épen a fontosabb növényi tápanyagot képező alkatrészeket felemésztik, megsemmisítik s így a trágya értékét jelentősen csökkentik.

A kellően és annak idején végzett elterítés mellett az önsúlynál fogva magától beáll az ülepedésben a szükséges tömörség s így állatok reáhajtatása vagy más módon eszközöndő megtapostatás mellőzhető.

Említve volt, hogy a korhadás kezdetével fejlődő hőség következtében a trágya nedvességének egy része elpárolog. Előidézhetik ezt szárító szelek vagy a nyári nagy hőség is. Már pedig a fennebbiekből tudjuk, mennyire fontos a kellőmértékbeni jelenléte s épen ezért okvetlenül szükséges azt időközönként pótolni, a trágya tömegébe juttatni. Ezt eszközölhetjük a trágyalékut tartalmának felöntése, reálcsolása által, melylyel egyúttal a hig trágyában foglalt növényi tápanyagokat is a trágyába juttatjuk. Trágyalé hiányában használhatjuk e célra a vizet is, vagy pedig télen a havat, mely a trágya melegsége folytán elolvad s nedvességet szolgáltat. Tapasztalat szerint nyáron a hőség szerint hetenkint 1—2-szer, télen pedig kéthetenként egyszeri meglocsolás elegendő, melyet minden esetben addig kell folytatni, míg a trágya alól a levét kiszívargógni nem látjuk.

Fölötte fontos s a reáfordított költséget igen meghálálja a telepen a trágyát a fejlődő értékes gázok megkötése céljából időközönként és rétegenként gipszporral meghinteni. A szén-savval szerves kapcsolatban álló s reánk nézve igen értékes ammoniákat a gipsz kénsavtartalma elválasztja a szén-savtól, vele egyesül s kénsavas-ammoniákat alkot, melynek halmazállapota nem lévén gáznemű, el nem illanhat s így a trágyában megmarad.

Említve volt fennebb az is, hogy a kívánt korhadási fokozat gyors elérése igen kívánatos. Ennek magyarázatát az adja meg, hogy az értékes gáznemű anyagok teljes megkötése nem eszközölhető semminemű eljárással és így bizonyos veszteség minden esetben be fog következni, a mely azonban

annál csekélyebb leend, minél rövidebb idő alatt megy végbe a korhadás. Jól kezelt trágyatelepen beáll az már 2 hó alatt, míg hanyag kezelésnél ennél sokkal több időt igényel.

Ugyanezen cél elérése szempontjából a trágyát a telepen nem szabad magasabbra, mint legfeljebb 1½ meterre felhalmozni. Az ennél magasabbra rakott telepen az alsó rétegek a korhadásnak magasabb fokára jutnak, a mi a veszteséget jentékenyen emeli.

A jelzett magasság elérése után elmulasztatlanul szükséges a telepet azonnal leföldelni és pedig egyelőre 20—25 cm. vastag földréteggel, mely célra legalkalmasabb valamely porhanyóbb földnemet használni. Ezen eljárás rendeltetése az, hogy míg egyfelől a trágyára gyakorolt nyomás a kellő tömörséget megadja s a felsőréteg kiszáradását megátolja, másfelől az alkalmazott föld gázfelvívó tulajdonsága folytán a gázok elillanását megakadályozza.

Az elmondottak betartásával kezelt trágya a kellő érettségi fokozat bekövetkeztével alkalmas a kihordásra s ezen állapotában fél vagy középérettnek mondjuk. Ismertető jelei: kávé-barna színezet, a tömeg egyneműsége, összeállósága, a mely könnyen vágható, könnyen szétszedhető, s a melyben az alomrészek korhadtak ugyan, de még mindig felismerhetők.

Ha a már kész, felérett trágyát azonnal kihordani nem vagyunk képesek, igen helyesen járunk el, ha telepünket egy vastagabb — 60—80 cm. földréteggel leföldjük. Ennek sulya a trágyában lévő levegőt kiszorítja s a nem kívánt további korhadást megakadályozza.

Nem mulaszthatom el itt a trágyának egy kiválóan káros tulajdonságáról megemlíkezni. S ez az, hogy a trágyában az alomanyagokkal vagy épen az állatok ürülekéből odajutott keményebb héju, nagyobb ellenállási képességgel bíró különféle gyommagvak, egyes gabonabetegségeket előidéző élősdigombák sporái pl.: az üszög és a rozsdá csirakmagvai — nem pusztulnak el, csiraképességüket megtartják, a trágyával ismét a szántóföldre kerülnek s ott kártékony működésüket tovább folytatják. Egy igen nagy fontosságú kérdés ez, melyre vonatkozólag meggyőződéssem az, hogy a különféle növényi betegségeket teljesen leküzdeni mindaddig nem leszünk képesek, míg a trágya által tartalmazott csirák megsemmisítését célzó alkalmas eljárást ki nem eszelünk. A kutató emberi elme már ez irányban is megmozdult s tettek is már kísérletet rézgálicoldat kezeléssel, de az még ez ideig nem vezetett eredményre.

Ezekben kívántam az istálló-trágya telepek kezelésének szabályait elsorolni. S hozzá teszem mindjárt, hogy sokan, igen sokan vannak ma már, kik azon szabályokat mind igen jól ismerik, de ha utánna járunk, úgy találjuk, hogy igen csekély azon gazdák száma, kik ezen szabályokat betartják, alkalmazzák.

Honnan van az, akkor, a midőn mindnyájan tudjuk, hogy a termelésnél a trágya ép oly fontos tényező, mint a vetőmag, a művelés; a midőn mindnyájan tudják, hogy minél jobb a vetőmag, minél helyesebb a művelés és minél jobban kezelt, tartalomdúsabb a trágya, annál eredményesebb a termelés?

Onnan van ez, hogy mi magyar gazdák vagyunk, kiknek jellemző sajátságunk, hogy az orrunknál tovább látni nem tudunk, nem akarunk és így mind arra, a minek előnyei, hátrányai nem szembeötlően, hanem burkoltan, csak közvetve érvényesülnek, mindarra ügyet sem vetünk. A legtöbben úgy gondolkozunk, hogy pl. nyáron, az általános takarodás, hordás idején, a midőn — nehogy kereszttekben lévő gabonánkat egy beállható esőzés eláztassa — minden ép-kéz-láb emberünk azon munkánál van elfoglalva, ugyan ki gondolna arra, hogy pl. a trágyát meg kellene locsoltatni? De azt nem méltatjuk figyelemre, hogy trágyánk hanyag kezelésével ép úgy károsítjuk önmagunkat, miútha hanyagságunk miatt gabona-keresztjeink meg-

áznak s ennek következtében a magvak kicsirásznak. A különbség csak az, hogy csirás gabonáért kevesebb pénzt kapunk, a trágyáért pedig — legyen az jól vagy rosszul kezelve — pénzt egyáltalán nem kapunk, de jól kezelt trágyát alkalmazva, az több termést eredményez s így az okszerű trágya kezelés — habár indirecte — mégis pénzértékben nyer kifejezést.

Több figyelmet fordítsunk tehát trágyakezelésünkre s az is számottevő tényező leend előhaladásunk biztosításában.

Szerintem a helyes trágyakezelés kérdése csak akkor fog megfelelő megoldást nyerni, ha a gazdaság nagyságának tekintetbe vételével külön cselédet, trágyamestert alkalmazunk, kinek egyéb dolga ne legyen, mint a trágyakezeléssel járó összes teendőket végezni, majorokban s azok közelében szerteszét heverő trágya anyagokat összegyűjteni, telepre hordani. Azok kedviért, kik talán azt hiszik, hogy az egy felesleges kiadás lenne, s csakis az amugy is nagy termelési költségeket szaporítaná, tegyünk egy kis számítást arra nézve, érdemes lenne e azt bevezetni.

Tegyük föl, hogy egy középbirtok termel évente 15000 mmázsa trágyát, melynek értéke á 15 kr., 2250 frt tesz ki. S tegyük fel — a mit bátran vehetünk számításba — hogy a különben elkallódó trágyaanyagok összegyűjtésével s a pontosan eszközölt helyes kezeléssel azon trágya mennyiség értéke — minőséget és mennyiséget egybefoglalva — 10% emelkedést mutat. Ennek értéke 225 frtot tesz ki. Ha már most egy trágyamester évi összes járandóságait 150 frtra vesszük, világos, hogy már az igen kevésre felvett 10% emelkedés mellett is egy külön cseléd tartása igen is helyén való lenne.

A bab hajtatása.

A zöldség termelésével foglalkozó kertgazdának a törekvése ne csak az legyen, hogy zöldséget a szabadföldben tavasztól ősziig termeljen, hanem az is, hogy még télen vagy kora tavasszal is friss zöldséggel lássa el a konyhát, illetve nagyobb arányu termelésnél a piacot is. Főképpen pedig olyan kertgazdaságba lehetséges ez, a melyben bőven áll rendelkezésre, minden időben és minden mennyiségben a friss istálló trágya; mert csakis ott lehet jövedelmező korai zöldség hajtatással foglalkozni, a hol a melegítő anyagok, tehát a trágya könnyű hozzáférhetősége mellett egyúttal olcsó is.

Jóllehet, vannak zöldségfélék, a melyek nem alkalmasak a korai hajtatásra, meg aztán nem is fizetnek jól, de általában igen sok olyan zöldségféle van, a melynek igényei nem nagyok, a tenyésztési eljárás egyszerű, — s mégis igen jó jövedelemhez juttatják a kertgazdát olyankor, a mikor más mezőgazdasági terményeknek egyáltalán nincs kelendőségük.

Ilyen zöldségfélék egyike a bab, a mely nemcsak hogy jól fizet, de annak termelése nem sok időt vesz igénybe, mert 10—12 hét múlva a vetéstől számítva, mindig meghozza a termést. Körülbelül 7—8 hét kell, míg a növény megnő, s 10 napot számíthatunk a virágzásra, mely után már a hüvelyek gyorsan szoktak növekedni. Ott a hol fűtőkészülékkel ellátott vagy trágyafűtésre berendezett bab hajtató üvegház áll rendelkezésre, — már december elején lehet az első vetést eszközölni; ellenben a hol csak melegágyba hajtható a bab, ott január közepén lehet az első vetést eszközölni. Azért mondjuk, hogy: az első vetés, mert ezt a műveletet minden 14 napon ismételni lehet, hogy ilyen formán míg a szabadban nem terem — a korai termelésből ki ne fogyjunk.

A vetéshez lehetőleg mindig 2 éves jó minőségű bokor-babról szedett magot használjunk; a 2 évnél idősebb mag gyakran rosszul szokott kelni s nem fejlődik mindig jól, s ugyancsak a fiatalabb mag csak szárazakat hajt, de virágot vagy termést nagyon ritkán

hoz. A nagyobb zöldségajtató telepeken rendszerint nyáron az ilyen magfésüléségek termelésével is szoktak foglalkozni, hogy ilyenformán biztosítsák a jó mag, s csak felrészítés céljából szerzettetnek be magvak időnként más vidékekről.

A magvetést megelőzőleg 14 nappal készítsünk egy melegágyat, melynek legalább 20—25 cm.-nek kell lenni azért, hogy elég helye legyen egy ideig a növényeknek. Mihelyt az újonnan készített melegágy erősen párologni, melegedni kezd, célirányos az ablakokat keretszárnyban naponként felnyitogatni, hogy a felesleges s egyúttal káros páráktól mentesítve legyen a melegágy.

Mihelyt ez bekövetkezett, eszközölhetjük a vetést, még pedig olyan formán, hogy megtöltünk 10 cm. széles és 15 cm. magasságú virágcserepeket félleg keverékfölddel s elvetjük a magot úgy, hogy minden cserepbe öt szem mag jusson ilyen formán. Az 5-ik szem mag csak biztosíték, mert megtörténhetik, hogy a négy közül valamelyik nem kél ki s így azt az 5-ikkel pótoljuk; ellenben ha mind kikél, akkor az 5-ik plántát kihúzzuk. A vetés után jól elzárjuk és betakarjuk a melegágyat, minek folytán a mag 4—5 nap múlva ki kél.

Mihelyt a mag kikelt s első pár levélkéjük a cserep szélének magasságáig növekedett — megtöltjük a cserepeket földdel úgy azonban, hogy még mindig maradjon 1 cmnyi mélyelés, hogy öntözés alkalmával a víz beszívároghasson.

A töltögetés után a növények gyorsan növekedni kezdenek úgyannyira, hogy egyrészt szükséges a cserepeket ritkábban állítani, másrészt pedig a melegágyi szekrényt feljebb emelni, hogy a növények az ablakot ne ériék. Ha csak az időjárás megengedi, mindennap kell friss levegőt juttatni a növényeknek, főképen pedig a virágzás idejében. De gondoskodni kell arról is, hogy a melegágyban a levegő egyenletes meleg legyen, mert nagy változásnak kitett levegőjű melegágyban a babfésüléségek gyökerei hamar pusztulnak.

S ugyancsak a tisztaság legyen a fő elv, mely szintén biztosítéka a jó termésnek. Öntözni csak langyos vízzel szabad s ügyelni kell arra, hogy a levelek, virágok semmi esetre sem nedvesedhessenek meg. Ezek ama főbb és lényeges kellékek, a melyek a korai babajtatásnál szemelött tartandók.

Csörer Gyula.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

A hazai komló értékesítésének főakadályai.

Olvasom, hogy folyó hó 16-án szakértekezlet tartatik, melyen azon kérdés megvitatása lesz a fő tárgy, hogy sörgyárosaink miért nem vesznek hazai komlót? Miért is sietek e tárgyban tett tapasztalatokat közölni.

A múlt évben sok árpát termeltem, a vetőmag gondosan volt megválogatva, a letakarítás és cséplés teljesen jól sikerült. Szép fehér és lisztűs sörárpám volt.

Elmentem a szomszéd sörgyárhoz és felajánlottam árpámat megvételre. A próbavágás jól ütött ki, 100 szem árpa között csak 3 szemet kapott, mely nem volt lisztes, hanem köves.

Csodálkozott, hogy ily jól sikerült a termésem, de kijelentette, hogy nem veszi meg. És miért nem veszi? „Azért — felelé — mert a főzőm kijelentette, hogy csak azon esetben áll jól a főző sör minőségéért, ha az árpát egy bizonyos bécsi kereskedőtől veszem. A múlt évben főztem hazai árpából és rengeteg sok sört kelle az Aranyos vízbe öntetnem. Ezt ki akarom kerülni.“

Persze, ez a sörfőző is bécsi német, ugy-e? „Természetesen — felelé — hiszen a mi embereink nem tudnak jó sört főzni.“

Hát a komlót, — azt is Bécsből hozatja? „Nem, azt Csehországból veszem.“

És mindig ugyanazon egy cégtől úgy-e? „Igen, mert azon cégben biztos vagyok, hogy jó a komlója.“

És ezt is úgy-e a főzője ajánlotta? „Az, — ő már rég ideje ismeri ezen céget.“

És nem gondolja, hogy a főzője provisiót kap úgy az árpából, mint a komlóból azoktól a cégektől? „Megléhet, de én arról nem tehetek.“

Én azt hiszem, e párbeszéd teljesen megfelel a feltett kérdésre: hazai sörgyárosaink azért nem vesznek hazai komlót, mert a Brennerek csehek vagy németek s az általuk pártolt cégektől provisiót kapnak az elfogyasztott komlóért.

Ezen pedig vagy úgy segíthetünk, ha mi is adunk provisiót a Brennereknek, vagy pedig az által, hogy nevelünk szakképzett, magyar Brennereket.

Z. K. E.

Még csak a költségvetés általános tárgyalásánál tart a képviselőház és máris elemi erővel tolnak előre a közgazdasági kérdések. Csaknem minden fölszólalás, akár a kormány pártjáról, akár az ellenzékéről jött is légyen az, behatóan foglalkozik az országnak közgazdasági állapotaival s a közgazdasági állapotok javulására hatható eszközökkel. Miklós Ödön beszédjét nyomon követte Zselénszki grófé, emez után a Baross-Károlyé, majd a Serényi grófé és Rubinek Gyuláé következett. Miklós Ödön különösen a kisbirtok hitelügyével foglalkozott, s ha javasolt intézkedései nem is hathatnának olyan rögtönösen és általánosan a kisbirtok rengeteg terheinek enyhítésére, mégis, a kérdés ébrentartásának szempontjából figyelemreméltók Zselénszki gróf különösen a vámügyekkel foglalkozott, fejtegetve a mezőgazdasági vámok fontosságát és az őrleési forgalom eltörlésének előnyeit kimutatva. Baross Károly szakszerű beszédjében a mezőgazdaság minden részletére kiterjesztette figyelmét és a t. Ház figyelmét ráirányította. Gróf Serényi Béla okos, higgadt, magos gazdaságpolitikai eszmékkel telített beszédje kivált a nagy és szép beszédek sorából. Beszédjével fényesen bebizonyította, hogy milyen helytelen az a megkülönböztetés, mely csupán az őrleési forgalom és a határidőzlet ügyében elfoglalt álláspont után osztályozza a gazdaságpolitikuskokat az «agrarius» és «merkantilista» táborba. Ő az őrleési forgalom visszaállítását szükségesnek tartja, de a kik beszédjét hallották vagy olvasták, abból azt a meggyőződést meríthették, hogy a mezőgazdaságnak kevés alaposabb ösmerője és erős itéletű védelmezője van, mint Szerényi gróf. Rubinek Gyula hatalmas, érdekes beszédjével az ország nagy öröme egy előítéletet döntött meg. Azt, mintha az agrárius képviselők a szabadelvűpárt bomlasztó eleme lennének, vagy mintha az ipari és kereskedelmi osztály ellen harcot akarnának indítani. Higgadt, békülékeny szavaikkal az agrárius képviselők bebizonyították azt, hogy a társadalmi téren esetleg túlzottan itélhető akciójukat nem akarják a törvényhozás terére is kiterjeszteni. És ez helyes is. Egy érdekképviseletben lehet helye még talán a túlzásnak is, de a parlamentben csak az ország egyetemes megvédésének van helye. Örülhetünk annak, hogy az eddig fölszólt agrárius képviselők is ezt az elvet követték.

A vetések állása januárban. A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések a vetés állásáról és a mezőgazdasági viszonyokról januárban ezt a képet tüntetik föl:

Január első felében különösen a Kárpátok nyulványain meglehetősen hideg időjárás uralkodott és erősen hullott a hó, az ország más részeiben is több helyütt volt espadék. Később azonban, amidőn az idő megenyhült és a hó csaknem elolvadt, pár napig tartó enyhe, tavaszias jellegű időjárásban a gazdasági munka több helyütt folyt, sőt néhol

szántottak és vetettek is. Utóbb ismét valamennyire hidegre fordult az idő és az ország nagy részében hó volt. A hótakaró ezúttal sem volt tartós, bár helyenként még most is van hó — de inkább vizes, nedves takaró az, mely az őszi vetést fedi. Az idő ugyanis ismét egészen tavaszias jellegű lett, a minek következtében a hó gyorsan olvad. Esőzés sem hiányzott és így egész január hónap abnormalis volt. Az enyhe tél a jószág kijárasát sok helyen megengedte, sőt néhol a vetés legeltetése is lehetővé vált, miáltal az amúgy is szűk, száraz takarmányban némi megtakarítást lehetett elérni. Mind a mellett azonban az ország nagy részében igen drága a szálás takarmány és úgy a szalma, mint a széna szűken kerül a jószág elé. Az őszi vetés nem mindenütt kielégítő, ámbár tulnyomólag úgy a buza, mint a rozs jól áll, szórványosan revar és egér okozta kár miatt, itt-ott fagy és kipállás, illetőleg néhol a tulságos nedvesség, végül pedig helyenkint a rozsda föllépése és terjedése miatt is hallatszik panasz. A repce türethetően és helyenkint igen jól áll.

— *Övintézkedés a tavaszi árvizek ellen.* A tavaszi árvízvédekezés sikerének biztosítására Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a következő rendelkezéseket tette: A magán- és községi védművek érdekében tett intézkedések szigorúan ellenőrizendők; az övintézkedéseknél szükséges munka erőnek kellő időben való kirendelése felől már eleve gondoskodás teendő, a rendelkezési hatalomra hivatott előljáraságot már előre ki kell jelölni; a közigazgatási tisztviselők hasonlóképpen kijelölendők, mely töltésvonalon fognak ellenőrzőleg tevékenykedni; a távirtdaszolgálat szabatos menete biztosítsák, a katonai közerőnek kirendeléséről való tudnivalókra felhívja a miniszter az illetékes hatóságok figyelmét. Megkereste a földművelésügyi miniszter a belügyminisztert, hogy a csendőrség utasítsák arra, hogy ez a hatóságok és árvízmentesítő-társulatok működését kellően támogassa, midőn a tavaszi vízaradások veszedelme erőlyes, lelkiismeretes működést vár mindenkitől, kikre a személy- és vagyonbiztonság őrzése bizva van.

— *Amerikai növények behozatali engedélye.* Darányi földművelésügyi miniszter a gazdasági kertészeti és gyümölcsészeti egyleteknek tudtul adja, hogy élő növényeknek, oltóvesszőknek, dugványoknak és mindennemű friss állapotban levő növényi részeknek, hordóknak, ládáknak vagy oly tárgyaknak, melyekben a jelzett növényi részek csomagolottnak, Amerikából behozatalát tiltotta, tekintettel az Amerikában és távol keleten a gyümölcsöket pusztulással fenyegető élősdiek és ártalmas rovarok behurcolásának veszélyére.

— *A denaturált iparsó ára.* A pénzügyminiszter 1901. évi 85.215 sz. a. a denaturált iparsó árának az 1902. évre leendő megállapítása tárgyában a következő rendeletet adta ki:

„A magyar kereskedelmi részvénytársaság, mint a m. kir. sójövődék vezérügynöksége által Szigetkamarán és Marosújvárt létesített denaturáló telepeken kiszolgáltató 3% szódával denaturált iparsóra nézve fentartom a jövő 1902. évre amaz árakat, a melyeket a folyó évi április hó 23-án 1604. szám alatt kiadott és a „Budapesti Közlöny“ jelen évfolyamának 101. számában közzétett körrendeletben megállapítottam.

Vagyis a tiszta iparsó ára 100 métermázsán alóli mennyiségben métermázsánként 3 kor. 37 fillér, tisztátlan iparsó mmázsánként 2 kor. 97 fillér.

Egyszáz métermázsán felüli mennyiségnél pedig a tisztánál métermázsánként 3 k., a tisztátalanál métermázsánként 2 kor. 60 fillért fog ezután is kitenni, mely árhoz azonban a szigetkamarai iparsótelepeken még 18 fillér métermázsánkénti szállítási díj hozzászámítottatik.“

— Népgyűlés az olasz borvám ellen. A Hegyalja bortermelői február 3-án tartották meg Sátoralja-Ujhelyen nagy gyűlésüket, a melynek célja volt, hogy határozott állást foglaljanak az *olasz borvám-klauzula* megújítása ellen. A gyűlés, melyen a bortermelő gazdák nagy számmal jelentek meg, mindvégig lelkes hangulatban folyt le. Gróf *Andrássy* Sándor nak, a Zemplénnvármegyei Gazdasági Egyesület elnökének a gyűlés célját fejtegető megnyitója után dr. *Láczay* László, az egyesület szőlészeti szakosztályának elnöke, az általa kidolgozott memorándumot olvasta fel, mely Tokaj Hegyaljának az olasz borimport által előidézett válságok helyzetét ecseteli s kéri az olasz borvámnak 60 koronára való felemelését, a bortörvény szigorítását a borhamisítás meggátlása céljából és a pinceszövetkezetek támogatását. Több felszólalás után a memorándumot nagy lelkesedéssel elfogadták. A memorándumot száztagú küldöttség gr. *Andrássy* vezetésével fogja a kormánynak átnyújtani.

— Az O. M. G. E. tenyészállatvásárja. Az O. M. G. E. díjazással egybekötött XIX. tenyészállatvásárját március 22. és 23-án fogja Budapesten a Tattersallban megtartani. A tenyészállatvásáron gazdasági gépeket és műtrágyaféléket is kiállítanak. A tervezetet és a bejelentési lapokat a rendező bizottság már szétküldötte. Az érdeklődőknek, kik még nem kaptak, egyszerű levélbeli megkeresésre készséggel küld az O. M. G. E. titkári hivatala. A földmívelési miniszter a tenyészállatok díjazására 6000 korona államsegélyt engedélyezett s egyidejűleg utasította az összes állatteny. felügyelőket, hogy amennyiben kerületeik területén a f. évi kiosztás alkalmával a közte-

nyésztés részére értékesebb apaállatok beszerzése szükségeltetnének és ilyeneknek a tenyészállatvásárra felhajtásáról tájékoztatást nyertek, megszerzésük végett a vásárt keressék fel. Az államsegélyen kívül rendelkezésre áll még a Budapest székesfőváros által adott 3 tiszteletdíj 1000 kor. értékben. A vásárra a bejelentések máris szép számmal érkeznek. Bejelentéseket csak február 28-ig lehet tenni azért, hogy a bizottság kellő időben tájékozva legyen a bejelentett állatok számáról s így intézkedhessék azok elhelyezéséről.

— Szőlészeti és borászati kiállítás Pozsonyban. A f. évi szeptember hónap országos mezőgazdasági kiállítás lesz Pozsonyban, melynek keretében mintaszőlőtelep létesítetik, szőlészeti és borászati termékek, eszközök, anyagok, gépek stb. kiállítása lesz rendezve. A mintaszőlőtelepek magánbirtokosok számára fentartott részében néhány parcella (a 20 négyzetméter) tíz korona díj fizetése ellenében még kiadó. Reflektánsok, valamint azok, a kik a kiállítás szőlészeti és borászati csoportjában (borral, szőlővel vagy egyéb kiállítási tárgyakkal) résztvenni kívánnak, forduljanak bejelentési ívért vagy esetleges felvilágosításért dr. *Drucker* Jenő csoportbiztoshoz (Budapest, IX., Üllői út 25; Köztelek).

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVARTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzalog és váltóköcsönöket nyujt és **BETÉTRE 5½ SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

(412.)

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselesége Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4½%-os
Záloglevélköcsönöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel. 5 százalékos.

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélköcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyi részli ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviseleségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségek

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

VALÓ-
di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-szintén összes női óvszerek) F. Berguarand fils leghirve-sebb párisi gyárostól legelő-nyösebben beszerezhetők
POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.
Részletes képes árjegyzék ingyen.
Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott az „Erdélyi Gazda”-ból. (792.)

HAZAI IPAR!
Wein Károly és Társai
szövőgyár, KÉSMÁRK
(791.) elismert hírneves
Szepességi Vászon
és
Damaszt áru
minden nagyobb üzletben kaphatók.
Gyáraiból származó minden darab áru ezen véd-jegygyel van ellátva
VALÓDISZEPESSÉGI VÉD-JEGY
ECHT ZIPSER

HAZAI IPAR!

Cimbalom (637.)
Pedálos. Barna vagy feketében, kitűnő erős, csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kapható a készítési telepen:
BUDAPEST, Nefelejts-utca 43. sz.
Jegesi Géza,
műokleveles cimbalom-készítő.
Arjegyzéket bérmentve küldök.

Rácz György

Jolánföldi szőlő-oltványtelepe és kertészetében, Kula, Bácsmegeye, jutányos áron kapható szokványminőségű, fajtisza, Rupestris Monticola és Riparia Portalis alanyu gyökeres fásoltvány; sima zöldoltvány, Othello öntermő, amerikai vad szőlővessző és európai szőlővessző. Gyümölcsfák, alma és körte vadonczok, útszéli fák és

MAGLURA AURENTIACA

a legjobb és legellentállóbb élő kerítés, végre **Gleditsia élősövény.**

Arjegyzéket kívánatra küld az

(804.)

Intézőség.

Szőlőkaró.

Elismert jó minőségű hasított, hegyezett és tisztított

tölgyfaszőlőkaró

1-60, 1-80 és 2-00 méter hosszban, bármely állomásra szállítva jutányos árban beszerezhető.

Ney Ármin fakereskedőnél,

Kolozsvár, Kornis-u. 1. sz.

A karók 20 darabos csomagokban, dróttal kötve kerülnek feladásra.

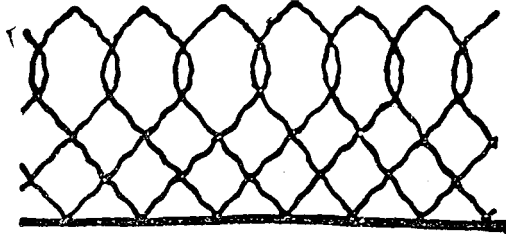
Állandó nagy készlet minden hosszban.

(809.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szira-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
 Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, úgy mint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világozási-

magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

Erdeifa csemeték,**Koronás gyümölcsfa oltványok**

és

gyümölcsfa vadonczok

nagy mennyiségben és olcsó áron

kaphatók méltóságos Gróf

Szapáry László

erdészeti intézőségétől.

Muraszombatban.

Kívánatra árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

(815.)

Lóhere, luczerna,északnémet takarmányrépa és egyéb gazdasági magvak,
továbbá világhírű**erfurti kerti magvak**

legjutányosabban

Radwauer J. L. magkereskedésében

Budapest, V., Nádor-u. 8.

Tessék árjegyzéket kérni!

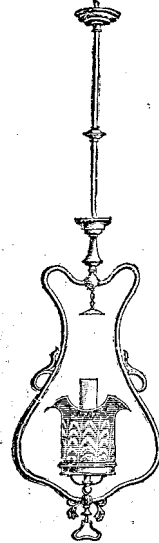
Simonfi István mező-
 gazdasági gépgyára,
 vas- és fémöntője
 Kolozsvárt, Kültorda-u.
 48. szám. Telefon 85. sz.
 Kívánatra árjegyzék és
 költség-számítás
 bérmentve küldetik.
 (464.)

**SIMMENTHALI
 üszők**megvételre kerestet-
nek (12—15 db)Levélbeli ajánlatok a ki-
adóhivatalhoz kéretnek.
(1005.)**A Magyar fém- és lámpaáru-gyár**részvénytársaság gyári raktára **KOLOZSVÁRT,**
Wesselényi Miklós-utca 20. szám.
Gyár: Budapest—Kőbányán.

Ajánlja gyártmányait:

Pompás csillárokat, asztali és függő
lámpákat, valamint egyszerű lámpákat
közönséges használatra.**Légszesz- és villany-
csillárokat**állványok, íróasztali berendezések, gyer-
tyatartók stb.

legmérsékeltőbb gyári árak mellett.

Ugyanitt kapható valódi amerikai
petroleum;„KIRÁLYOLAJ” mely kizárólag e gyár
számára gyártatik, tiszta, szagtalan és
robbanhatatlan.Helyben minden mennyiség házhoz
szállítatik. (776.)**Fischer Lipót**

kemigráfiai műintézete

— Budapest —

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

(780.)

Klisék

mindennemű nyomtat-
 vány képes illusztrált kiállításá
 számára a legjutányosabb áron vál-
 laltatnak és a legközelebbben
 készíttetnek el.
 Vidéki megrendelések
 is pontosan
 eszközöltetnek.

Czeglédén**Unghváry László**

300 holdas szőlőtelepe és gyü-
 mölcsfaiskolájának, valamint
 borüzletének részletes árjegyzé-
 ke megjelent s kívánatra in-
 gyen és bérmentve küldetik.

Viszonteladók
 kerestetnek.

(742. I.)

Láng és Lovass
gépolaj és gépzsir-gyára
Budapest, V., Váci-utca 140.

Ajánlja legjobb minőségű
**gépolaj-, hengerolaj-,
 gépzsir-**
 gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi
 Gazdasági Egylet” védnöksége alatti ál-
 landó gazdasági gépkiállítás igazgatóságá-
 hoz Kolozsvárt. intézendők. (602.)

MAGYAR INTÉZET.**LABORATORIUM**

VÉDŐ-OLTÓANYAGOK TERMELESÉRE

BUDAPESTEN, VI. Nagy János-utca 6. szám.

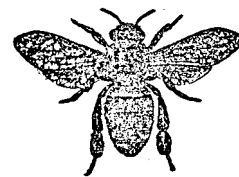
TERMEL ÉS SZÁLLIT

VÉDŐ-OLTÓANYAGOKAT:

- a) a sertésorbáncz ellen
 100 adag ára (I. és II. anyag) 14 kor.
- b) lépfene ellen
 juhok részére 100 adag ára (I. és II. anyag) . . 15 kor.
 szarvasmarhák részére 100 adag ára (I. és II. anyag) 30 kor.
 lovak részére 100 adag ára (I. és II. anyag) . . 30 kor.

Az intézet raktáron tart és mérsékelt áron szállit 10 adagos L.
 V. T. jegyű oltófecskeendőket, oltótüket, szörnyiró ollókat, maximal
 hőmérőket és más oltáshoz szükséges szereket.

(702.)

Eladó méz!

A legfinomabb aromás erdei szinméz
6/10 kilogrammos üvegekben á 60
fillér, nagyban á 50 fillér árban
 kapható az „Erdélyi Gazda” kiadó-
 hivatalánál: Kolozsvárt, Deák-Ferenc-
 (Bel-Közép-) utca 11. szám (I. em.) alatt.
 Vidéki megrendelések 10 üveggel
 vagy azon felül utánvétellel.

(686.)

Az E. G. E. állandó gépkiállításának intézősége

a téli évad alatt is készséggel rendelkezésére áll a gazdaközönségnek

az egyesület helyiségében (Deák Ferencz-u. 11.)

(576.)

Hydraulikus Sajtókat

Szőlő-bor készítéséhez legújabb szerkezetben, valamint

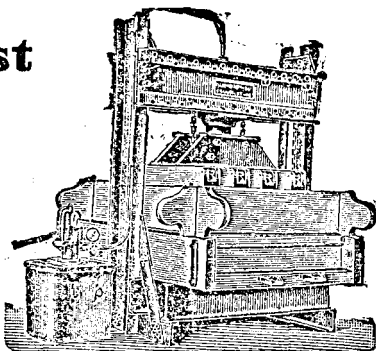
Gyümölcs-Must

előállításához a nagyban üzemben legnagyobb munkabírás, legszaporább sajtolás leggyorsabb munka

Egyszerű és könnyű kezelés;

Bor- és Gyümölcs-Sajtókat kézi használatra,

Szőlő- és Gyümölcs-Zuzókat, valamint teljes

Borászati-felszereléseket rögzítetten és szállíthatóan, **Széna- és Szalma-Préseket,** mint különlegességeket gyárt és szállít felelősség mellett a legújabb, legjobban bevált, kiűntetésben részesült szerkezetekben (793.)

MAYFARTH Ph. és TÁRSA

csász. és kir. kiz. szab. mezőgazdasági gépgyára

BÉCS, II. Taborstrasse Nr. 71.

Kimerítő árjegyzék és számos elismerő irat ingyen.

Képviselek és ismét elárúsítók kívántatnak

Eladó birtokok.

Fehérmegyében	205 hold	Krassó-Szörénym.	70 hold
Hunyadm.	120 "	Krassó-Szörénym.	50 "
Veszprémm.	90 "	Baranyam.	60 "
Szatmárm.	86 "		

Következő birtokok **haszonbérbe adatnak** s nagyobb része azonnal is átvehető:

Csongrádmegyében	120 hold	Veszprémm.	70 hold
Veszprémm.	110 "	Somogym.	70 "
Fehérm.	100 "	Szilágymegye	60 "
Torontálm.	100 "	Ugocsam.	95 "
Torontálm.	60 "	Borsódm.	50 "
Hontm.	80 "	Szatmárm.	65 "
Háromszékm	80 "	Bács-Bodrogm.	50 "
Háromszékm.	70 "		

Bővebbet **Gyömrei Jánosnál Zentán** 315. Válaszbélyeg keretik. (814.)

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi

párisi világkiállításon

Grand Prix-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czímem:

(762.)

Vodicka F. földbirtokos

Smrztiz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve!

Általános és különleges növénytermelés.

Irta: Cserhádi Sándor.

Ára 18 korona. I. kötet. Általános növénytermelés 565 lap 218 ábrával. II. kötet. Különleges növénytermelés 528 lap 153 ábrával. Megrendelhető a szerzőnél Magyar Óvárott Mindenik kötet külön is megrendelhető 9 korona áron. Ezen munka a növénytermelés körébe tartozó kérdéseknél kimerítő tájékoztatást nyújt. (751.)

„Raktárunk nem a láncziddal szemben; hanem az Akadémia közvetlen közelében van.”

Diszes virágvázak nagy választékban 1 koronától 40 koronáig!

Mindennemű üvegáru háztartási és gazdasági célokra!

Legfinomabb Kristályüveg-asztali készletek nagy raktára. Budapest, Ferencz-József-tér 8. sz.

(722.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák-Ferencz-utca 13. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 43 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségben felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések színűre kell hivatkozni. Típusdíj csak egy küldetik.

Alkalmazást keresők

Gazdatiszti állást keres, vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Címe 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Erdészeti vagy ispáni állást keres egy az erdőkezelés szolgálatában felöltött, jó erdőri szakvizsga bizonyítvánnyal bíró egyén, kinek megbízhatóságáról s eddigi szolgálatairól is jó minősítései vannak. Gyakorlati ismerettel bír az erdőkezelés és erdőnevelés, vadászat, halászat, valamint a mezőgazdaság minden külső teendőiben, ugyisintén jártas az irodai ügyvitelben is. Uradalmak, vagy magánbirtokoknál szerény feltételek mellett hűségesen és szorgalmasan töltene be ismereteinek megfelelő állást. Jelenleg 46 éves, családos. Megkeresések Bocskay Antal, Gyalu, Kolozsmegye, cím alá küldendők. (760.)

Erdőkezelő számtartók keresek:

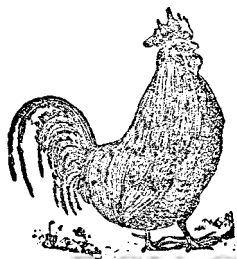
Gyakorlati képzettséggel bíró, erdőkezelésnél s így öl és talpa kidolgozásnál már alkalmazva volt, esetleg szakvizsgát letett józan, erélyes, szorgalmas, egészséges embert alkalmazok csak, ki is az oláh nyelvet jól beszéli és csak a saját kezűleg írt hiteles bizonyítványokkal felszerelt jelentkezésre reflektálok. Személyes jelentkezés egyelőre kizárt. p. Homoród-Hévíz. Gr. Haller János. (798.)

Társat keres román. Kath. szolid, tevékeny fiatal kereskedő, évi 2000 frtot jövedelmező vállalkozóhoz, 2—3000 frt befektetéssel. Ingatlan befektetés esetén 20.000 frt 15—20%-ot hajtana Reszkirung nincs, munkacso van. Társ nő is lehet. Cím: Vasszorgalom, Kolozsvár, főposta. (816)

Segédtszti állást keres egy gyakorlati gazda, nőtlen, 31 éves, szerény magaviseletű jó bizonyítvánnyal rendelkezik, megkeresések post. restánt Sáromberke, „Segédtszti“ jelige alatt. (812)

Kovácsnak ajánlok teljesén képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Címe 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különfélék.

4 törzs Plymouth Rock tyúk

— eladó. —
Áruk 50 korona.
Cím a kiadóhivatalban.
(1003.)

Kitünő harcis kanárikat

(valódi trute törzs) nappal és este lámpánál pompás énekesekeket küldök utánvéttel bárrová 12 napi próbaidővel. Nemetszöt kicserélek vagy visszaadom a pénzt.

Kitünő tenyészképes nöstények 240, 3 és 4 korona. Tenyészképes him 11 kor. Budapesten november hóban tartott kiállításán kitüntetve. Megrendelőknak utasítás ingyen.

Óváry József

a budapesti kanári tenyésztők egyesületének elnöke.
Bpest, VIII. József-u. 5. sz.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
(774.)

(543.)

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa.
Kolozsvárt,
— Jókai-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítik. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555)

A címre kérem vigyázn!

Telivér Poland Kina

3—4, 5—6 hónapos kan és nöstény malaczkok eladók.

Tudakozódások:
Ordódy né Malláth Gizella
Budapest,
IV., Muzeum-körút 7. szám.
(748.)

Az 1885. évi országos, nemkülönben az 1896. évi Milenaris kiállításán „Nagy-érmét” — a Brüsseli 1897. évi és a kolozsvári kiállításán dícsérő oklevelet — továbbá az Orsz. M. Gazd. Egylet múlt évi komló-kiállításán III. díjat nyert későn érő SAAZI fajtavál

ültetett komlótelepéről a tavaszon vágandó dugványok czerét loco Homoródi pályaudvar, 24 koronával árusítottam el.

U. p. Homoród-Hévíz.
Id. gr. Haller János.
(784.)

Páris-Grand-Prix!

Gr. Teleki Arvéd

drassói uradalmában
up. Konca, Alsófehérvármegye
kaphatók:

gyorsfejlődésű, kiválóan edzett, az ország minden részében előnyösen ismert

magyar bikák,

100 drb. magyar igásőkör,

az általános kedvelt

oberndorfi répamag,

a Cserhádi tanár által meghonosított bőtermő

óvári répamag,

továbbá

pekingi kacsák, amerikai diócsemeték, sorfák.

(775.)

E l a d ó 2 drb.

Poland Kina tenyészkoca

Cím G. G. alatt a kiadóban.

(1001.)

Diadal sec

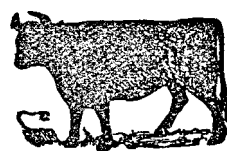
legjobb hazai pezsgő

Eberhardt Antal

Budafok.

Árlap ingyen.

(797.)

Gróf Teleki Géza örököségi gerneszezi gazdaságában eladó 20 drb magyar-erdélyi I. rendű tulok járombani használatra. Tudakozódások Fodor Ödön intéző címére küldendők, u. p. Sáromberke. (800.)

Eladó a Br. Bruckenthal Károly-féle alapítványi bér gazdaságban 100 q. takarmány baltacsim mag, — egészben vagy kisebb mennyiségben is Tudakozódások: az intézőségnek Bethlen-Szt. Miklós, Kis-Küküllőmegye. (801.)

TOKAJI

sajáttermésű boraimat következéleg árusítom: 1900. évi szamorodni literes üvege 160 fillér, 1895. évi szamorodni literes üvege 200 fillér, 1892. évi szamorodni literes üvege 300 fillér, 1889. évi mászlás literes üvege 450 fillér; 1882. éves aszu, 3 puttonos, félliteres üvege 300 fillér; 1880. évi aszu, 4 puttonos, félliteres üvege 400 fillér.

Kicsinkó Antal szőlőbirtokos Tokaj. (778.)

Erdély legszebb vidékén 88 kat. holdas uri birtok prima földekkel, kitünő épületekkel, tornyos kastéllyal, remek élő és holt felszereléssel s a városban 6 szobás modern uri házzal összesen 25000 forintért eladó. 43 kath. holdas kitünő gyümölcsös földbirtok épületekkel, csinos villa is van. Kedves nyaraló hely, tulajdonos előregedése miatt 20.000 frtért eladó. Bővebbet Gyömri Jánosnál Zentán 315. (814 II.)

3 drb Marhamérleg

1500 kgr hordképességű erős vaskorlással 2 1/3 méter hosszú, 1 1/2 méter széles

4 drb Hidmérleg

3000 kg. horderejű százas, toló súlylával 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek

éska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ

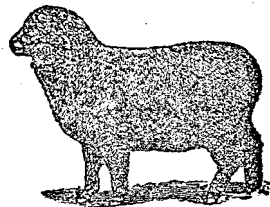
mérlegműszerész

BUDAPEST,
VII. Dohány-utca 78.
(803.)

Gépeszek!

Most jelent meg a vizsgára előkészítő kézikönyv: Kazánfűtő 30 kr. Locomobil és cséplőről 75 kr. Két előbbi és az összes stabilgépekről 1 frt 35 kr. Esztergályosok kézikönyve csavarnet számításal 1 frt.

Morva Rezsőnél,
— Győr-megye Medve. —
(768.)

16 mázsa raczka

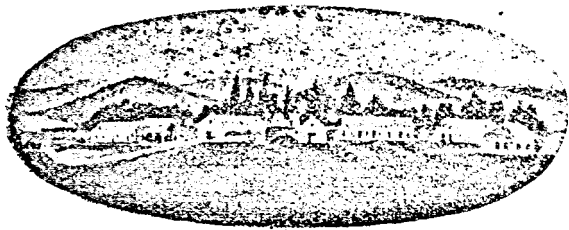
gyapju jutányosan eladó.

Cím a kiadóban.
(1002.)

Eladó kisbirtok.

Nyugdíjas hivatalnoknak igen alkalmas nemesi birtok eladó, a tordai vasút állomástól 5 kilométerre, csendes, mégsem félre eső helyen; kitünő ivó viz, egészséges levegő. Van 4 hold belsőség, szép gyümölcsös kertben kőház, 6 szoba, köyha és kamarával, egyéb gazdasági épületek, ára 5000 frt. Továbbá 25 h. I. oszt. szántó a falu mellett, egy tagban, mellette 4 h. belsőség, két szellérházzal; 6 h. rét, 14 h. erdő, vágható tűzfával végre 14 márhára legelőjog, ára 9000 frt, 6-800 frt banktheer rajta maradhat. Cím a kiadóhivatalban. (813)

Földbirtokot veszek

200—600 cat. holdnyit, lehetőleg magyar vidéken.

Törlesztési kölcsönrel terhelt, felszereléssel ellátott előnyben részesül.

Részletes leirással bíró ajánlatokat „Zempléni” címen továbbít a kiadóhivatal.

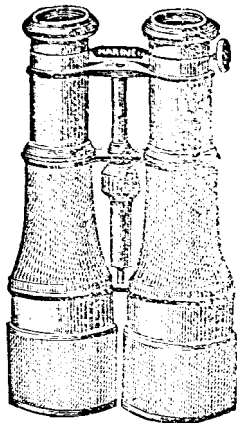
(802.)

CALDERONI ÉS TÁRSA, Budapest,

IV., Váci-utca I. szám.

IV., Kis-Híd-utca 8. szám.

Gazdaságokban nélkülözhetetlen műszerek.

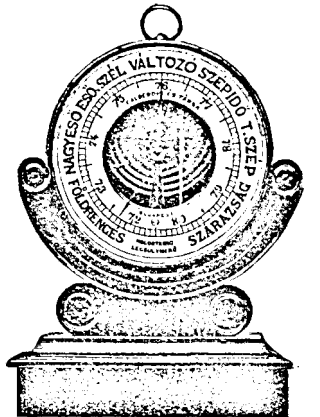

Tábori, mezei és színházi látcsövek, Fényképészeti készülékek. Legújabb Zeiss-féle távcsövek, Szemüvegek és orrcsípítők.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

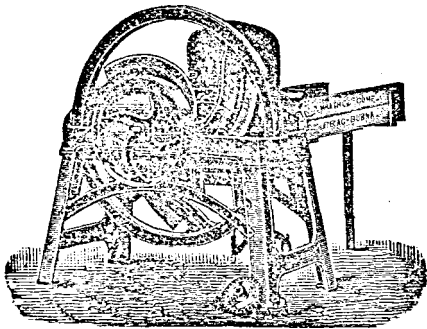
Villamos fagyjelző hőmérők.

Aneroid légsulymérők középfinom és finom művezetellel, Higanylegsulymérők, Maximal-minimalhőmérők, melyen leolvasható volt a leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok, Mérőlánczok rectificációval, Aczél-mérőszallagok vaskeresztesen, Szógtüzi korong, Üveg ház-hőmérő, Fagyjelző-hőmérők, Zivatarjelző-hőmérők, Szoba-hőmérők, Kazal-hőmérők, Pincze-hőmérők széles beosztással. Melegágy-hőmérők, Keverék-hőmérők, Burgonya-mérleg, Eső-mérők mérőhengerrel, Hygrométer (nedvmérő), Lambrecht-féle nedvmérő, Hitelesített szesz mérők, Hitelesített cukormérők, Kappeler-féle tejmérők, Soxhlet-féle tejmérő hőmérővel, Wagner-féle bormérő üvegből, Alambic Salleron készülék, a bor szesz tartalmának meghatározására, Szógtükrök.

(806.)

Baleset

kizárva!

Szecs kavágók szabad. önműködő kiemelővel.

Répvágók, darálómalmok,

!!! Gőzfűlesztő-készülékek !!!

legújabb és legkényelmesebb szerkezetben

Umráth és Társa

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig, ● ● ● ●
Ipari mozgonyok 100 lóerőig. ● ● ● ●

(544. I.)

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurok- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvénynt.

Bánki rendszerű benzín és petroleum motorokat és locomobilokat.

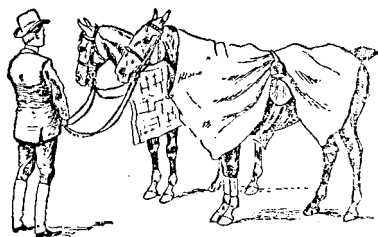
(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati

készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szükségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinél, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és sertések számára 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertés por (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por 1/2 kiló 2 kor., 1/4 kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Állandó gépkiállításon Kolozsvártt, minden gyógyszertárban és nagyobb drogueriákban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénföld.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(716.)